

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"

Leidžia kas ketvergas Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

PRENUMERATA METAMS:

Suvienyotose Valstijose \$2.00
Kitose viešpatystėse \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

"SANDARA"

Published Every Thursday By the Lithuanian National League of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.00
To Foreign Countries \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 26 Tel. South Boston 52015.

South Boston, Mass., Birželio (June) 26 d. 1919 m.

Metai VI.

Didelis Streikas Waterbury, Ct.

28 Lietuviai suareštuoti. Lietuvių Apgyventose vietose Policija sutraukė ant stogų kulkasvaizdžius.

Birž. 16 d. prasidėjo streikas American Bross' Co. Streikieriams atsišaukus į kitų dirbtuvių darbininkus, streikas gana sparčiai pradėjo plėtotis ir kiekvieną dieną tukstančiai darbininkų metė darbus ir prisidėjo prie streikierių. Ir štai 19 d. birželio, t. y. trijų dienų streiko bėgyje pasirodė, jog jau streikan yra išėję virš 10,000 darbininkų, kas parodė, jog streikas gan pasekmingai plėtojas. Buvo manyta, jog bėgyje kelių dienų Waterburyje įvyks generališkas streikas, bet ant nelaimės, 19 d. birželio pasirodė tokios riaušės, kokios dar Waterburyje niekad nėra buvę. Riaušių priežastis buvo tame: Kadangi "sterikar" išėjo vien tik ateiviai, o visi amerikoniai liko dirbt, tai streikieriai aukščiau minėtą dieną apie 6 v. v. susirinko prie American Bross' kompanijos vartų su tikslu pakalbinti ir tuos, kurie dirba, kad ir jie prisidėtų prie streiko. Gi policija, matydama tokį skaitlingą streikierių susirinkimą, norėjo juos išskirstyti. Streikieriai policijai pasipriešino ir tulso moters vieną policijantą puosėtinai apdraskė. Policija, matydama jog su moterims baikų nėra, pradėjo su jomis gan žiauriai apsieit. Gi streikieriai, matydami policijos žiaurumą užstojo už moteris ir umai metė ant policijos. Tuokart iš policijos pusės pasigirdo šūviai, o iš streikierių pusės taipgi šaudymas ir su akmenais pradėjo švaistyt į policiją.

Policija matydama, jog streikierių negalės įveikti, pasišaukė pagalbon ugnagešius. Tie pribuvę pradėjo pylt vandenį į įsisiūbavusių minią. Tuokart streikieriai dar labiau įniršo ir, šaukdami "ura", dar labiau pradėjo svaidyt akmenimis. Pagaliau pribuvo "Home Guard" su mašinėmis kaulolėmis ir riaušės liko numalšintos.

Visos karčiamos ir viešos įstaigos liko uždarytos. Ant rytojaus, kaip vietos amerikonių laikraščiai praneša, tai pasekmės tų riaušių buvo tokios, jog 12 poli-

cistų ir 4 ugnagesiai sužeista, nekuri randasi kritiškame padėjime. O iš streikierių pusės, tai 33 likosi suareštuoti, butent: lietuvių 25 vyrai ir 3 moterys bei merginos, 2 italai, 2 rusai ir vienas autsrijokas. Reikia pastebėti jog tas skaitlius suareštuotų yra ne visi už riaušių kėlimą, nes kuomet riaušės likos numalšintos, tai policija nedavė ant gatvės stovėti ir varinėjo visus namo, o kas tik jiems pasakė kiek priešingą žodį, tai ėmė ir vežė be jokio išsikalbėjimo, ir kadangi tas visas sumišimas buvo lietuvių apgyventojų vietoj, tai lietuviai daugiausiai nukentėjo visai nekaitai. Pažvelgus į tą visą nuotikį, labai apgailėtina jog taip atsitiko, nes pradžia streiko buvo gana pasekminga, nes miesto valdžia buvo davus leidimą tulose vietose ant lauko laikyt susirinkimas. Šiandien jau neduoda susirinkimų laikyt. Visa lietuvių apgyventa vieta apstatyta policistais ir milicija. Ant Bank gatvės namų stogų sukeltos "Machine Guns", gatvėmis vaikščioja ginkluota milicija, kuri neleidžia vaikščiojantiems žmonėms sustojus pakalbėti. Žodžiu sakant visame Brooklyne taip atrodo, kaip karės stovis.

Taigi, broliai darbininkai, matydami tą viską nenu siminkime jog jau mes viską esame pralaimėję — oi ne! ir dar syki ne! Tiesa, nors daug mūsų brolių darbininkų yra, kurie nestojo su mumis ir pasiliko kapitalizmo vergais bet, iš antros pusės, mes matom, jog tie, kurie pasiliko nuo mūsų, jau pradeda susiprasti ir kiekvieną dieną tukstančiais stoja į mūsų eiles. Kiekvieną dieną mūsų skaitlius didėja. Greitu laiku mes galime tikėtis, jog susilauksim paramos ir nuo kitų kolonijų darbininkų, kurie stovs į mūsų eiles ir padės mums laimėti tą sunkią kovą už geresnę būvį! Tiktai eikime visi į vienybę, organizuokimės kiek tik galime, stengkimės vengti panašių riaušių, kaip kad aukščiau yra minėta, susirinkę nekelkim triukšmo, bet rimtai svarstykime savo reikalus, nepasirodykim triukšmadariais, vengkime visokių nesupratimų. Pasakykim valdžiai, jog mes jos

Visokios žinios.

VOKIEČIAI IR TAIKA.

Visą pasaulį sujudino gandai, buk Vokietijos atstovai pasirašė po talkininkais patiektomis taikos išlygomis. Bet Vokietijos atstovas Dr. Hamel Haimhausen, kaip praneša vėliausios telegramos, rezignavo iš Versailles nepasirašęs.

Vokiečiai dar vis svajoja susiremt su talkininkais. Kad dabartiniame momente visas Vokietijos laivynas neitektų talkininkams, tat vokiečiai jį skandina.

Greitu laiku galutinai išsiriš taikos klausimas su Vokietija.

Francijos premjeras Clemenceau sako, kad Vokietijos atstovai butinai privalo dabar pat pasirašyti, o pota Clemenceau rezignuosias.

SUMIŠIMAS ITALIJOJE.

Visoj Italijoje eina didelis minių bruzdėjimas. Ryme, Milane ir kituose Italijos miestuose jau streikuoja šimtai tukstančių darbininkų, kadangi mušiams apsisojus pragyvenimo produktai Italijoje neatpigo.

Birž. 19, iš Rymo pranešta, kad atstovų bute 259 atstovai išreiškė nepasitikėjimą dabartinei Italijos valdžiai ir premjerui Orlando. Tik 70 atstovų stovi už dabartinę valdžią.

klausom, jog mes esame jai ištikimi: mes jos klausėm per pereitus karės laikus, dirbome kiek tik išgalėjom, nesipriešinom, kad tik pagelbėti išlaimėti tą baisią karę. Ir tais laikais kapitalistai išnaudojo mums. Jie iš mūsų prakaito pasistatė sau didžiausias dirbtuves, susikrovė milijonus, o kas mums liko? Tik puslėtos rankos! Taigi mes šiandien nereikalaujam nuo jų atimti tas dirbtuves, nereikalaujam atimti tuos milijonus, o tik reikalaujam, kad mums už šian dieninį darbą duotų atlyginimą tokį, už kurį mes galėtume nusipirkti tiek duonos, kad mes ir mūsų šeimos galėtū pavalgyt. Taigi tik kantrybės, tik pasipatavimo, o mūsų reikalavimas bus atsiektas.

Šio streiko svarbiausi reikalavimai, tai 8 val. darbo diena ir paprastam darbininkui po 60 c. į valandą.

Streikierys.

STREIKAI.

Lawrence ir Haverhill, Mass. streikuoja visi gatvėkarių darbininkai. Karai ant ra savaitė stovi.

Vinnipege streikas daėjo iki didelių riaušių.

Atlantic City, N. J. telegrafistai paskelbė streiką sutartyje su Amerikos darbo fed. Reikalaujama 44 val. darbo savaitėje ir protestuojama prieš samdymą buvusų kareivių pareigoms policistų malšinimui streikų, pav. Toledo, Ohio.

Apart šių daugybėje Am. miestų tęsiasi darbininkų streikai.

Washingtono užsienio ministerija gavo žinių, buk Vokietija pasirašė paliaubas su Lietuva, Latvija ir Estonija.

Vokietijos mieste Koblenc laike amunicijos sandelių eksplozijos sunaikinta 500,000 granatų ir 3 milijonai šautuvų patronų.

WILSON GRĮŽSTA.

S. V. prez. Wilsonas pranešė kablegrama sekr. Tumulty, kad šią savaitę išplauks Amerikon. Jo laivas George Washington Breste jau prirengtas kelionei.

DE VALERA KALBĖS BOSTONE.

Bostono teisėjų ir advokatų draugija pasiuntė delegaciją New Yorkan pas Airijos Sinn Fein'erių prezidentą, Eamonn De Valera, kad sekantį nedėdienį jis apsimtų kalbėti Bostone Naujosios Anglijos airių mitinge, Fenway parke.

KRITO ORLAIVIS.

Birž. 23, Bostone ant Franklin field nukrito lieut. col. H. B. Clagett valdomas orlaivis. Iš publikos 2 vaikai užmušta ir vienas sužeista. Sunkiai sužeistas kapitonas Chandler.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės Kampelis.

Memelis Lietuvai Priklauso, — sako G. Clemenceau.

Clemenceau atsakydamas vokiečių Delegacijai Taikos Konferencijon pasakė del Klaipėdos (Memelio): —

"Atsakymas tvirtina, kad atskirimas Memelio nėra prieštaraujantis tautybės principui, kadangi patsai miestas didžiojo vokiškas, vienok apie linkę kaipo tokia visuomet buvo lietuviška".

Reiškia, kad Francuzų tautos vadas gerai žino, kame lietuvių gyvenama ir tą miestą Lietuvai skiria.

Lietuvai žada neprigulmybę Pereitą savaitę buvo pripažinta Kolčako valdžia, valdžia Rusijos. Vienok jis tokį pripažinimą gavo nelengvai, bet tik priėmęs tam tikras talkininkų sąlygas. Tose sąlygose ir Lietuva minima ir štai kas pasakyta: —

"Kad išrišimas santykių tarp Rusijos su Estonija, Latvija ir Lietuva — jei nebus greitai užbaigtas geruoju, tai turės būti pavestas Tautų Lygos išrišimui ir pakol tasai išrišimas nebus užbaigtas, Rusijos valdžia turi pripažinti tąsias šalis nepriklausančiomis ir tur patvirtinti visas sutartis padarytas tų šalių faktiškosios valdžios su draugiškomis valdžiomis.

Po tokiu reikalavimu, iždoutu Kolčakui pasirašo:

"Už Franciją — G. Clemenceau, už Angliją — Lloyd - George, už Italiją — Orlando, už Ameriką — Woodrow Wilson, už Japoniją — Saionji."

Kolčakas į tai atsakė tuoj, priimdamas visas talkininkų pastatytas sąlygas. Lietuvos reikale taip sako: —

"Mes pilnai sutinkame kuogreičiausiai išrišti Estonijos, Latvijos, Lietuvos, Kaukazo ir Užkaspijo klausimus ir pilnai tikimės, kad mūsų susitaikymas su tomis šalimis įvyks, nes ir dabar valdžia duoda visoms tautoms savivaldą. Nėra jokios abejonės ir nereikia aiškinių, nes kiekvienos iš tų savivaldžių tautų reikalai bus užbaigti atskirai."

Iš tų tarimusi ką įvyko tarpe šių šalių aišku:

- 1) Lietuvos valdžia pripažinama faktiška.
- 2) Lietuvos klausimas turi but išrištas, atsižvelgiant ir į Lietuvos žmonių norus.
- 3) Kad Lietuvos klausimas, jeigu nebut išrištas tarpe rusų ir Lietuvos tuoj, tai bus išrištas Tautų Lygos ir rusai apsiėmė viską užtvirtinti. Dabar Lietuvos klausimo vienokis ar kitokis išrišimas

didžiumoje priguli ir nuo pačių lietuvių darbštumo ir nuogalių.

Kas reikia daryti?

1) Tuoj reikia suvienyti pajiegas šalies. ekonominės ukės pakėlimui ir užvesti kuotampriausius komercijinius ryšius tarpe Anglijos, Amerikos ir Francijos.

2) Tuoj reikia apsaugai šalies sudaryti reikalingą pajiegą.

3) Tuoj reikia savo valdžios gerbimą ir jai ištikimybę aiškiai parodyti kitų šalių valdžių akyse.

4) Visiems vienybėje darbuotis ir nesidalinti menkesniuose klausimuose.

5) Nesibičiuoti su Lenkija ir lenkais.

Visi stokime darban!

Vargu kas kitas galybę didesnę turi, kaip tautos vienybės, ir iš to sekąs bendras darbas. Šalies gerbuvio pakėlime anoji tiesa tik veda prie gerų pasekmių.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ yra tvarynys, subudavotas anais pamatais. Ir todėl ji atliko daug didelių darbų.

Jau turi skyrių Lietuvoje ir darbuojasi tarpe Lietuvos žmonių.

Iš Lietuvos grįžta Romanas Karuža, Lietuvos Atstatymo Bendrovės pirmininkas. Jis darbuos Lietuvoje per visą mėnesį ir paliko tenai kitus darbuotis prie L. A. B-vės.

Reikia Lietuvos Atstatymo Bendrovei tuoj \$500,000, kad atliktu reikalingus darbus Lietuvoje — telegrafavo Karuža.

Lietuviai gelbėkite savo Motinai- šaliai atsistatytai ir kovoje su lenkais ir bolševikais. Tegul Lietuvos laisvė buna statoma ne vien Lietuvos sunų krauju, o bent nors ir mūsų darbu.

Garantija už įdėtus Lietuvos Atstatymo B-vėn pinigus kuodidžiausia. Nauda taipgi nemaža — gausami dividendai nemažesni, kaip 4 nuošimčiai, o šiemet laukiame didesnių.

Šėras \$10, bet neparduodama mažiau, kaip penki.

Stokite visi Lietuvos sunų ir Dukteris Lietuvos Laisvės kurti!

Klauskite informacijų šiuo adresu:

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ
Lithuanian Development Corporation,
320 Fifth Ave.,
New York, N. Y.

Lietuvių Dienos Pinigai Jau Sušelpė Lietuvą.

Amerikos Lietuvių Centralis Komitetas, išklauses K-to Pirmininko Adv. J. S. Lopatto raportą, nusprendė paskelbti jį ištiesai Amerikos Lietuvių visuomenės žiniui.

Raportas yra sekantis: "Am. Liet. Centr. Komitetui, 320 Fifth Ave., New York, N. Y.

Gerbiamieji: —

Amerikos Lietuvių Centralio Komiteto ir abiejų Tarybų Ekzekutyvio Komiteto įgaliotas ištyrtyti Lietuvos šelpimo darbą ir surasti budus panaudojimui Lietuvos Dienos pinigų šelpimui Lietuvos žmonių, įteikiu Jums sekantį raportą apie mano darbu šitame klausime. atliktą Europoje:

Atvykęs Paryžium 17 d. kovo, 1919 m., tuojuos tariasi su keilais Lietuvos atstovais Paryžiuje, butent: su užsienio ministru Prof. A. Valdemaru, su buvusiu tuom laiku finansų ministru Martynu Yču ir su kitais Taikos Delegacijos atstovais kaslink geriausių budų suteikimui Lietuvai pašalpos ir kaslink Lietuvių Dienos pinigų, buvusių tuomet Amerikos Raud. Kryžiaus globoje. Lietuvos Taikos Delegacija mane painformavo, kad ji Lietuvos šelpimo klausimą svarstys su manim reguliariame savo posėdyje. Už kelių dienų po to, Lietuvių Delegacijos posėdyje klausimas pastuntimo Lietuvos pašalpos buvo nuodugniai ir išseminat apsvarstytas, ypatingai per tuos atstovus, kurie atvyko tiesiog iš karės išdraskytų Lietuvos apyrbių. Visi jie buvo tos nuomonės, kad Lietuvon reikia stūsti ne pinigais, bet maisto, drabužių ir medikamentų, — kaip tiktai greit galima. Delegacija man davė instrukcijas, kad kuoveikiausiai pasitarčiau su Amer. Raud. K. Paryžiuje ir paraginačiau jį siūsti Lietuvon maisto, drabužių ir medikamentų už tuos pinigus, kurie buvo Amerikos Raudonojo Kryžiaus globoje ir kurie buvo pačių Lietuvių surinkti 1 d. lapkričio, 1916 m. Tuo klausimu Delegacija priėmė ir tam tikrą rezoliuciją.

Sulig duotų man Lietuvos Taikos Delegacijos Paryžiuje instrukcijų, aš tuojuos pasitariau su Pulkininku Olds. Am. Raudonojo Kr. Komisionierium Paryžiuje, kaslink siuntimo Lietuvos pašalpos. Jisai painformavo mane, kad Amerikos Raudonojo Kryžiaus Komisija nuvyko iš Varšavos Lietuvon ištyrimui Lietuvos padėjimo ir po užbaigimui tyrinėjimų sugrįžs Varšavon; kad Majoras Taylor, Am. R. K. narys Paryžiuje, ant rytojuos iškeliauja Varšavon ir tučiuojaus per telegrafą iš Varšavos Paryžium raportuos apie Lietuvos padėjimą, — ir toliaus dar painformavo mane, kad jis negalės nieko veikti pirma, negu gaus žinių nuo Komisijos, pasiūstos Lietuvon, prižadėdamas betgi tuojuos man pranešti kaip tik bus gautos žinios nuo minėtos Komisijos. Pulkininkas Bicknell, kurs globojo Suv. Valst. Lietuvių Dienos pinigus ir su kuriuom buvo padarytas originalis kontraktas pirm, negu R. Kr. lei do vartoti ju vardą laike rinkimo pinigų, tuom laiku buvo Belgijoje, bet buvo laukiamas Paryžiuje už kelių dienų. Kaip tiktai Pulk. Bicknell sugrįžo, jis tuojuos pasikvietė mane pas save pasitarimui kaslink Lietuvos šelpimo darbo. Pulkininkas Bicknell painformavo mane, jog, atsižvelgiant į tai, kad Lietuvių Dienos pinigai, laikyti R. Kryžiuje, per taip ilgą laiką nebuvo sunaudoti, jis ir Pulk. Olds. nusprendė yra tuojuos siūsti pagal bą iš savo sandėlių Kopenhagoje į Lietuvą už 130,000 dotarų,

t. y. už tokią sumą, kokia kaipo balansas, buvo dar R. K. globoje. Man paaiškinta taipgi, kad Am. R. K. išdas yra išsemtas, tad jie negalį šiuo laiku duoti daug pagalbos savais pinigais, bet visvien žadėjo duoti, kaip musų pinigai bus išsibaigę. Šiuo laiku nebuvo jokio dar buodo pasiuntimui Lietuvon maisto arba kitokios pagalbos; prie to Lietuvoje nei už pinigų negalima nuosipirkti reikalingų dalykų, o ir kelio persiuntimui Lietuvon pinigų nebuvo, — tad, pagal duotas man instrukcijas Lietuvos Taikos Delegacijos Paryžiuje, aš sudariau su Amerikos Raudonoju Kryžium sekančią sutartį:

"Balandžio 8, 1919.
MEMORANDUM.
P-as J. S. Lopatto, Amerikos Lietuvių Centralio Komiteto Suvenytose Valstijose Pirmininkas, lankėsi ofise Amerikos Raudonojo Kryžiaus Komisionieriaus Europoje pasitarimui kaslink siuntimo per Raudonąjį Kryžių pagalbos Lietuvon. Konferencijoje kalbėtasi apie pinigus, kurie buvo surinkti minėtojo Komiteto pastangomis Suvenytose Valstijose 1916 m. Pinigai, surinkti tuo laiku per minėtąjį Komitetą, buvo pavesti Amerikos Raudonam Kryžiui, persiuntimui tam tikriems Lietuvo Komitetams, panaudojimui šelpimo reikalais. Dėl įvairių priežasčių Raudonasis Kryžius negalėjo išsiūsti didesnės tų pinigų dalies ir dabar Raudonojo Kryžiaus globoje Washingtono randasi dar neišleistų pinigų apie \$130,000.00.

Pasekmėje konferencijoje, buvusios šiandien tarp p. Lopatto ir Deputato Komisionieriaus į Europą p. Bicknell, prieita prie sekančio sutarimo: Amerikos Raudonasis Kryžius pašalpos pašalpą Lietuvon, su Raudonojo Kryžiaus sargyba, vertės tos sumos, kokia yra nesunaudota, kaip viršui nurodyta, ir panaudos pasiūstusius daigtus bendrai su Lietuvos valdžios nurodytais žmonėmis.

Ta sutartis yra padaryta su išlyga, kad pašalpai skiriamas daigtus bus galima atvangiai Lietuvon pristatyti ir kad budai pristatymo ir išdalavimo pašalpos Lietuvoje bus galimi. Pastebėtina yra, kad, atsiėkimui tikslo, pašalpai daigtai bus išduoti iš Raudonojo Kryžiaus sandėlių Kopenhagoje, arba iš ten, iš kur galima greitai ton vieton pristatyti. Ponas Lopatto rekomenduoja, kad siuntinin butų pridėta medikamentų, jei tas yra galima.

Toliaus, sutarta dar, kad Lietuvos valdžia bus pilnai painformuota apie tai, kad pašalpai skiriami daigtai, pristatyti Lietuvon per Amerikos Raudonąjį Kryžių, yra supirkti už tuos pinigus, kuriuos Lietuviai, Amerikos piliečiai, surinko Amerikoje, pastangomis ir rupesniu Amerikos Lietuvių Centralio Komiteto.

(Pasirašyta) —

Lt. Col. Ernest P. Bicknell.

Už kelių dienų po to gavau iš Washingtono sekantį kablegramą: "Amerikos Nacionalis Raudonasis Kryžius nori pervesti pas jį sudėtus Lietuvių pinigų Ekzekutyviam Komitetui. Lopatto tuojuos kabliuokite autorizavimą.

Vinikas, Žilius, Bielskis."

Aš kablegramu atsakiau Ekzekutyviam Komitetui Washingtone, nurodydamas, jog aš neturiu teisės leisti pervesti jiems tuos pinigus ir nurodžiau, kad jie tame klausime kreiptųsi į Amerikos Liet. Centr. Komitetą New Yorke. Daugiau reikalavimų autorizuoti juos perimti Lietuvių Dienos pinigus į Ekzekutyvio Komiteto rankas nuo jų nebegavau.

Antrą dieną gegužės vėl tariasi su Pulkininku Bicknell'iu, ir jis pranešė man, kad siuntinys maisto, drabužių ir medikamentų jau padarytas ir kad daigtai jau yra arba Lietuvoje, arba ant kelio Lietuvon. Kreipiausi dar į Pulkininką Olds ir Pulkininką Bicknell'į, prašydamas, kad Am. Raudonasis Kryžius ir toliaus šelpėtų Lietuvą ir siūstų jon daigtų iš savo išdu. Jiedu užtikrino mane, jog po to, kaip musų pinigais siunčiamoji pašalpa bus išsibaigusi, ir bus reikalas toliaus gelbėti, jiedu darys visą, kas yra

įdviųjų galėje, kad Lietuva būtų šelpiama.

Sugrįžęs į Suvenytas Valstijas, buvau painformuotas, jog Vinikas ir Bielskis, lankydamiesi Raudoname Kryžiuje, protestavo prieš panaudojimą Lietuvos Dienos pinigų per R. K. be sutikimo Liet. Tarybos, ar Ekzekutyvio Komiteto, ir reikalavo, kad tie pinigai būtų sudėti į jų rankas ir kad jie panaudos tuos pinigus, kaip dalinį įmokėjimą pirkime daiktų Lietuvos pagalbai ir po to siųs tuos daigtus Lietuvon ir ten juos perparuos. Pasekmėje viršiaus minėtųjų dviejų ponų protesto ir pastangų, A. R. K. Washingtono valdininkai kablegrama pranešė Pulkininkui Olds, kad jis sustabdytų išdalinimą daigtų, pasiūstų per Raudonąjį Kryžių iš Kopenhagos Lietuvon ir supirkty už Lietuvos Dienos pinigus.

Tų dviejų ponų pasiėgimas sujudino netik Lietuvius, bet ir Raud. Kryžiaus valdininkus.

Kada aš, ir A. L. C. Komiteto Sekretorius, V. K. Račkaukas, buvome pas p. Ross, Am. R. Kryžiuje Washingtono, 28 d. gegužės, 1919, mane painformavo kad Pulk. Olds nesustabdė daliniu pagalbos Lietuvoje, kaip to geidė ir norėjo p. Vinikas ir p. Bielskis, bet kad jis įsakė toliaus vesti šelpimo darbą. Pulkininkas Olds, gavęs kablegramą iš Washingtono, kad sustabdytų teikimą pašalpos, pasiūstus Lietuvon ir apmokėtos Lietuvių Dienos pinigais, atsiuntė Am. R. K. Washingtono sekančio turinio telegramą:

Deputatas Komisionierius į Europą, Amerikos Raudonasis Kryžius, Europoje.

"Padėjimas Lietuvoje yra toks, kad neprotinga būtų sustabdyti sutartis kaslink šelpimo. Pirmas siuntinys iš Berlyno Lietuvon jau išėjo Tas darbas yra būtina reikalingas ir aegali priklausyti nuo deicijos tarpe dviejų užinteresuotų Amerikos Lietuvių Komitetų. Musų atstovai, asmeniškai ištyrinėję padėjimą Lietuvoje, praneša, kad Lietuvoje yra aštuonių ir platus reikalavimas pašalpos, ypatingai visokių ligoninių ir medikalių reikmenų, taip pat ir visokios rūšies drabužių. Musų sutarimas su p. Lopatto yra toks, kad mes pasiūsim Lietuvon daigtų pašalpai ne mažiau, kaip už tokią sumą, kokia yra Amerikos Lietuvių Centralio Komiteto sudėta Amerikos Raudoname Kryžiuje. Atsižvelgiant į tą prižadėjimą, Lopatto sutiko siūsti kablegramą tam Komitetui, kad jis pervestų Amerikos Raudonam Kryžiui visus to Komiteto surinktus pinigus ir esančius Amerikos Raudonojo Kryžiaus globoje. Prie to, didesnė dalis Lietuvos Dienos pinigų, sudėtų Raudoname Kryžiuje, buvo surinkta p. Lopatto Komiteto. American Civilian Relief Files'e, tarp spalų, 1916, ir balandžio 1917, turi būti raštai, parodantie sutartį Amerikos Lietuvių Centralio Komiteto ir Lietuvių Tarybos. Tikiuosi, kad jūs galėsite prieiti prie susitarimo.

(Pasirašo) — Olds.

Iš viršiaus tilpusio kablegramo aišku, kaip didelis yra Lietuvoje nukentėjusiųjų gyventojų reikalavimas pašalpos, ypatingai medikalės ir ligonbučių. Laiškai, gauti iš Kopenhagos, nuo A. L. C. Komiteto nario p. R. Karužos, rašyti 30 d. bal. ir 1 d. gegužės, 1919 m., parodo, jog Amerikos R. Kryžius išsiuntė iš Kopenhagos Lietuvon daigtų vertės 225,000 dol. ir apmokėjo savo lėšomis transportacijos kaštus, siekiančius arti 400,000 dol. Tas parodo, jog Amerikos Raud. Kryž. prie Liet. Dienos pinigų pridėjo savo pinigų apie \$49,000.00.

Amerikos Liet. C. Komitetas buvo įteikęs man 5,000 dol. iš tų pinigų, kuriuos vėliausiuoju laiku Komitetas surinko, kad perduočiau nukentėjusiai Lietuvai. Lietuvių Taikos Delegacijos Paryžiuje patarimu, tuos pinigų sudėjau Delegacijoje, ir ji,

savo keliu, per savo kurjerą pranešė Lietuvos valdžiai tokią pat sumą tuojuos panaudoti Lietuvos žmonių šelpimui.

Tokiu budu, po trijų metų tarybų ir bandymų, pagaliaus, mums pasisekė prieiti su pagalba prie nukentėjusių Lietuvos žmonių, ir gal but kad tas padaryta bene svarbiausiuoju laiku, kuomet tos pagalbos nuo musų kuodaugiau reikalaujama. Čia laikau reikalingu pastebėti, kad su pagalba pinigų, sukeltų Liet. Dienoje, 1 d. lapkričio, 1916 m., daug nukentėjusių ir sužeistų karės frontuose Lietuvių kareivių, ginančių savo tėvynę nuo priešų, bus sušelpta, žaizdos užgydyta, jie vėl sugrąžinti gyvenimui, naujų kvėpimų, suteiktų jiems Amerikos Lietuvių, kovos, kad išvijus priešus iš Lietuvos žemės.

Visi tie, kas su tikslu, bloga valia ir apsvarstymu, šmeižė C. Komtetą, ir mane asmeniškai pakartotina skelbdami, tai spaudoje, tai viešose parkalbose, buk C. K., ar aš asmeniškai, tyčia laiko pinigus, kad apvertus savo asmens naudai, dabar, jei jie turi savyje nors kiek vyriškumo, sąžinės ir tėvynės meilės, turėtų viešai per tą pačią spaudą ir tas pačias viešas prakalbas pripažinti prie savo prasikaltimo ir prašyti Lietuvos žmonių atleidimo. Aš esu tikras, kad geros širdies Lietuviai, budami visados atlaidys, matydami sirdingą atgailą, atleis prasikaltėliams, bet taip-pat pastebės, kad netoleuros ateityje tokių neteisingų ir plėšiančių šlovę užsipuldinėjimų atsmenų arba organizacijų, kurie liuosa valia ir su pasišventimu ištikimai dirbo labdarybės darbą taip, kaip jiems galbūmai, jiegos ir aplinkybės leido.

Jonas Lopatto,

A.L.C. K-to Pirmininkas.

Lietuvių Laikraščio Redaktorius Šnipas.

Tokiu vardu "Keleivio" num. 25, iš birž. 18 d. š. m. indėta straipsnis; butent, kad "Keleivio" redakcijai teko girdėti ir patirti, jog "vienas lietuvių laikraščio redaktorius... turys artimų ryšių su šnipų agentūra", kad jis, tas redaktorius, "po 1-mai geg. riaušių, kurios įvyko Bostono priem. Roxbury... buvęs atvažiavęs..." ir "spėja, kad jį čia pakviestis šnipų biuras". "Keleivis" sako, kad tas red. šnipas socialistu nesąs ir nebuves, bet "tačiaus redaguojamas jo laikraštis skaito save 'kairiųjų socialistų', taipgi skaito save tikriausiu darbininkų apgyneju ir kartais kursto darbininkus tiesiog prie sukilimo".

To red.-šnipso pavardės nepasakoma, tiktai kad "...Darbo jokio tas žmogus niekal nedirbo. Pragyvenimą darydavo įvairiais bizniais: pirma pardavinėdavo visokius 'vaistus' ir 'burtus', o paskui pradėjo versti lietuvių kalbon ir leisti knygeles, daugiausia apie lytiškus dalykus. Galų gale pametęs savo žmoną išvažiavo su tula mergina į kitą miestą (matomai jis gyveno Bostone?) ir tenai pradėjo dirbti prie lietuviško laikraščio". Taipgi dar pažymi, kad "jis įskundė buvusią savo žmoną ir šnipai buvo kelis kartus atėję krėsti jos namus".

Nesenai, kiek pamename, kada p. Michelonas "Keleivio" redakt. kalbėjo Waterburyje, pasakė, kad "Laisvės" redaktorius buves burtininkas ir pardavinėjęs "velnius" po 40 dolerių. Vis tai negeistinos ir nesmagios mums lietuviams žinios. Nors bent tiek gerai, kad tie burtininkai, velnių pardavinėtojai, merginų gaudytojai randas "kairiųjų socialistų" tarpe, vadinas "bolševikų. Kad tarp tų "bolševikų"

yra šnipų, patsidavėlių, senai jau mums žinoma ir jei tylijom, tai turėjome pamatą. Atsimename visi gerai, kada "Lietuvos" redaktorius B. K. Balutis išnešė viešumon vieno socialisto - šnipų darbus, ką sakė pats "Keleivis" ir visa socialistų spauda ant Balučio ir apskritai tautininkų sriovės? Kalnus vertė, įvairiais nežmoniškais budais šmeižė mus. Dabar mes davėme progą patiems socialistams apsižiūrėti savo draugus.

Mes žinome ir daug rašome, kad tarpe socialistų daug yra gerų žmonių darbininkų ir tuos socialistų darbininkus dažnai kviečiame darban už musų lietuvių reikalus, ypač už musų Tėvynės Lietuvos reikalus. jos laisvę, gerovę, išsiluosavimą iš po svecimųjų jungo, žinoma iš po monarhistų, imperialistų. Ir vienur kitur galima buvo pastebėti, kad švaresnieji socialistai norėjo Lietuvai dirbti, bet jiems kas tai kliudydavo ir lyg kas juos surakytus kokioj tamsoj, nežinėj laikydavo. Visi pastebėjome, kad L.S. Sąjunga, ypač jos centras nukrypęs nuo socialdemokratų pamatų ir nuvažiavo dievai žino kur. Emė pamegdžioti Lenina-Troekį ir persidavė visomis jų šmėklomis prieš kurias visa pasaulio demokratija, socialdemokratija ir kitos pažangios darbo partijos kovoja. Ir daėjo LSS. iki to, kad jis tapo suspenduota ar visai pašalinta iš Am. Socialistų Partijos.

Ne musų tai dalykas kišties prie LSS. reikalų ir nemusų dalykas ją taisyti, bet tai tik parodymas fakto, kaip lietuvių bolševikai dirba ir ką dirbą.

Kada patys lietuvių socialistai, apsisvalys nuo negeistinių galvalų, nuo "burtininkų", nuo suvaidžiotųjų, nuo darbininkų reikalų, kliudytojų ir erzintojų, tai LSS. liks tikrai socialdemokratine. Bet jei ji neapsivalys ir burtininkus - šnipus laikys pas save, tai dar didesnė suirutė bus lietuvių socialistų tarpe ir pasekmės gali buti, kad pas juos vis įvairūs nusidėjėliai, tamsuoliai valdys.

J. Sk.

A.L.T.S. REIKALAI.

KAS IR KUR YRA NAUJ. ANGLIJOS SANDAROS APSKRICIO VALDYBOS NARIAI?

Teko prie vieno. tai prie kito kreiptis Sandaros Nauj. Angl. Apskricio reikalais, bet negalima besugaudyti, dargi nei atsakų neduodama. O susivažiavimas Nauj. Angl. Sandaros kuopų būtina reikalingas ir neatidėliotinas. Jau apie susivažiavimą valdybai reikėjo pasirupinti ankščiau, kad dabar šį-tą galėtume veikti, ypač vasaros darbus atlikinėti. Musų, Sandaros 12-toji kuopa apie tai kalbėjo ir pageidauja, kad Liepos mėnesyje padaryti susivažiavimą, kuris turi įvykti Bostone. Atsišaukite!

J. Sekevičius.

101 Oak st., Lawrence, Mass.

LOWELL, MASS.

Sandariečių veikimas.

ALTS. 49 kp. susirinkimas atsisubo birž. 15. Renkant valdybą fin. rašt. išrinktas Aleks. Gaidis, prot. rašt. Ignas Janulis. Kiti palikta seni valdybos nariai. Nutarta surengt išvažiavimą. Komisijon išrinkta J. Sadauskas, Z. Dzedulionis ir K. Kindaravičius.

Buvo atsilankęs svečias iš Bostono p. A. Jokubaitis, kuris turi paruošęs eilių knygą "Svetimoje Padangėje". Prie išleidimo šios knygos prisidėjo Juozas Sadauskas ir J. Paradnė po \$15.00, o Z. Dzedulionis \$10.00.

Labai prakilnus darbas prisidėti prie knygos išleidimo. Knygos kaina doliaris, o užsirašant iš anksto dvi už doliarį. Bus apie 200 puslapių 160 eilių. Šios knygos išleidimą turėtų paremti visi.

K. Kindaras.

WORCESTER, MASS.

Apie lietuvių vaidinimą ir lietuvių muzikos veiklą "Birutė" amerikonų spaudoje.

"Worcester Dayly Telegram" po lietuvių dailės ir dramos drjos "Aušrelės" pastatyto muzikos veikalo idėjo šitokią recenziją:

"Lietuvių operetė "Birutė" su vaidinta Poli's Teatre prieš 1000 žmonių.

"Lietuviška operetė "Birutė", dviejuose aktuose, kuriai muzika parašyta Miko Petrausko, lietuvių tenoro ir kompozitoriaus; veikala išpildė "Aušrelės" draugijos nariai vakar vakare (birželio 8 d. — Vertėjas) Poli's teatre daugiaus negu 1000 žmonių-klaustytojų besirandant.

"Jų dainavimas buvo vertas pagarbos ir draugijos nariai išpildė visas roles. (Ne visi taip, p. R. Mizara Senio Vaidylos ir p. lė A. Kalinauskutė II-rosios Vaidelytės rolėse buvę kviesti iš So. Bostono, kurie atlikę su pagirimu žymesnias roles. — Vert.). Jie buvo mokinami Prof. Petrausko per šešis mėnesius kol tapo prirengti pastatymui šio veikalo Worcesteryje. Tik dviejuose miestuose Suv. Valstijose, butent Bostone ir New Yorke buvęs šis veikalas vaidintas. (Ne taip, jau yra vaidintas daugely viet. didesnėse kolonijose. — Vert.).

"Operetės turinys rišasi su Birute, dukte lietuviu. Mergaitė, kuri labai graži, nekurią dieną kaip tai susitikusi su vokiečių kunigaikščiu (Ne, su komturu von Kniprode. — Vertėjas.), kuris tuojuo įsimylėjęs lietuvaite ir nutaręs ją vesti. Bet lietuvių žmonės pasipriešinę.

"Visgi vokiečiai išgauna jos rankos pažadėjimą, vienok kuomet nori ją imti į Vokietiją, lietuvių priešinasi ir mergaitė atiduoda vienuolių globon. Vienuolynė jau besirandant, Keistutis, Lietuvos karalius (turėtų but kunigaikštis. — Vert.) sutinka šią mergaitę ir iš pirmo žvilgsnio ją pamyli. Karalius (kunigaikštis. — Vert.) veda jauną moterį ir taip šioji apysaka prie savo užbaigos rišasi su lietuvių armijos Keistučiu vadovaujant pasikėlimu ir mušimu vokiečių armijos, kurią vadovauja pasisiulęs vokiečius vesti mergaitė.

"Pirmoji operetės dalis daugiaus pašvesta veikalo turiniu, tadir dainos pritaikintos apysakos incidentui, bet antroji dalis tikrai naujanybė. Šiame akte per sipinama lietuvių himnai, tautinės giesmės ir folklioro dainos, kurios labai žavėjo klausytojus, lietuviškai kalbančius žmones Worcesteryje, kurių čia buvo daugel susirinkusių.

"Scenos taipgi vertos pažymėjimo. Pirmasis aktas atvaizdinęs klonį arti Birutės namų ir antrasis atvaizdinęs maldnamį. Vaidinimas atvaizdinęs laiką nuotikio kokių 559 metų tam atgal, tad kostiumai puosentieji charakterius tų laikų buvo dėvėti vaidinime, kas taipgi buvo naujanybė ir gražiu papuošimu scenų."

Taipgi yra sudėta ir visų choristų vardai, kuriuos delei trukumo vietos apleidžiu.

Iš "Telegram" išvertęs ir vaidinimą matęs.

Europos lietuvių santariečių organas "Santara", Amerikos sandariečių — "Sandara".

Kaune eina tautiškas dienraštis "Lietuva", Chicagoje taipgi.

Kaune kr. demokratai savo organą "Tiesos Karda" pavadino "Laisve". Kas-žin, ar jų organas turi daug bendro su Amerikos lietuvių "Kardu" ir "Laisve"?

IDOMIOS ŽINIOS

Surinko Vincas.

KREMLIAUS TURTAI.

1918 metais, Rusijos "bolševikai", arba jų kariuomenė vadinama "raudonoji sargyba", apiplėšė Maskvoj stačiatikių šventynę, vadinamą Kremlium.

Kremlius, tai buvo stačiatikių šventas išdas, į kurį, per daugelį amžių, carai, kunigai, patriarkai, bajorai ir beturčiai dėjo brangias, istoriškas ir religiškas relikvijas. Tokiu būdu didieji ir mažieji žmonės, rinkdami šituos brangumynus, lyg darbščiosios bitės nektorą, surinko didelę daugybę aukso, sidabro ir platinos. Kremliaus turtai buvo sprendžiami ant 5,000,000,000 iki 10,000,000,000 rublių. Tikros vertės paduoti niekas negali, nes čia buvo ir tokių brangumynų, kurie jokių būdu negalimi apvertinti.

Kaip yra pasakojama, tarpe visų kitų brangenybių, Kremliuje buvo ir originališkas Jėzaus rubas. Jis buvo padėtas Sarkofage, sveriančiame 4 tonus, padirbtame iš gyno aukso ir platinos. Šita relikvija buvo iškaišyta brangiais rubiniais, smaragdais ir šafirais. Brangius akmenis, auksą ir platiną galima apvertinti, bet patį Jėzaus rubą apvertinti negalima, net už didžiausius pinigus negalima nupirkti.

Čia turėjo būti ir originališka jupa šventosios mergelės Marijos. Šita jupa buvo vėl sugrąžinta krikščionim ir pasiėpta Kremliuje. Tarpe įvairių žemčiugų, puošiančių šią jupą, buvo vienas perlas, vadinamas La Pellegrinna, tikriausiai pasaulyje perlas, turintis vertę 500,000 rublių; na o kokią vertę turi pati jupa?

Toliau, buvo stebuklingas ikonas, kurs, sulig padavimų, yra pieštas švento Lukošiaus. Buvo čia patriarkų mitros, kurių viena priklausiusi patriarkui Nikon, iškaišyta 5,000 perlų, rubinų, šafirų ir deimantų, kurių vertė siekia 100,000 rublių. Vienas iš vidutiniškųjų perlų buvo buvusi nuosavybe Juliano Cezaro, Rymo avanturisto.

Tai tik keletas čia paminėtų, neapvertinamų relikvijų, kurios buvo Kremliuje kavojamos. Viename Kremliaus vienuolyne buvo rinkius brangių akmenų, susi dedantis iš 70,000 perlų, 20,000 ruinų, deimantų, smaragdų ir 200 stebėtinų akmenų, vadinamų Iala. Šie akmenys turi šviesiai mėliną spalvą, žvilgantį ir nakties tamsumoje duodanti melsvą šviesą. Šie akmenys, manoma, yra buvę savasčia faraonų, o po nupuolimui Egipto, perėję Aleksandrijon, ir čia pateko Kremlium. Niekur kitur daugiau tokių akmenų nebuvo. Galbut Kremlium jie pateko iš Aleksandrijos, kada Rusija priėmusi krikščionybę, pasidavė greko-katalikų bažnyčios globai, tada patriarkai tuos akmenis pasiuntė Kremlium.

Po Kremliaus apiplėšimui buvo daroma investigacija ir patirta, kad pavogta tik patys brangiausi daiktai; pavogta Jėzaus rubas su pačiu sarhofazu, kurs buvo iškaišytas brangiais akmenais. Pavogta lyginai ir mergelės Marijos jupa su žemčiugais. Tas pats likimas patiko patriarko Nikono mitrą, šv. Lukošiaus pieštą ikoną (kryžių), 300 svarų auksinę patriarkų galybių lazda, karališką vainiką, iškaišytą brangiais akmenais, stebuklingą šv. Serafino kryžių, brangiais akmenimis papuoštos evangelijų knygos apdarus, iš 3 amžiaus ir daugybę brangių akmenų.

Vietinė valdžia padarė inventurą, bet vargiai ji susekė, ir vargiai kada nors bus susekta, kaip daug brangenybių pavogta. Rodosi, kad vagystė buvo papildyta gale 1918 ir pradžioje 1919 metų, kuomet bolševikų raudonos sargybos komendantura buvo visai arti Kremliaus, kuris savais užtvarais skiriasi nuo miesto ir pats savaimi tveria lyg atskirą miestelį, užimanti kelis šimtus margų žemės. Pirmoji vagystė

buvo nežymi, bet jos rezultatas neužmailino vagilių apetitą. Vasario mėnesyje, 1919 m., vakare, pas Kremlių pasirodė 25 raudonosios sargybos kareiviai ir nuo sargų pareikalavo atidaryti vartus. Už kareivių stovėjo penki šarvuoti automobiliai, apsiginklavę kulkasvaidžiais. Pirmiaus ne-gu išiveržė į vidų, visus juos suėmė, ir kai-pu kalinius, uždarė požeminiuose kambariuose. Iš rumo paimta auksiniai įndai, brangūs kleinotai ir dailės rinkiniai. Iš čia kareiviai nuėjo į patriarkų koplyčią ir uspenišką katedrą. Čia šale altoriaus kabojo mergelės Marijos jupa, šale jos gi šv. Lukošiaus kryžius. Prie šito altoriaus, nuo laikų caro Ivano Baisaus, visi Rusijos carai budavo vainikuojami. Kareiviai nukabino nuo sienos jupą ir kryžių, kiti iš požeminių kambarių išnešė brangiais žemčiugais kaišytas patriarkų mitras. Nikono mitra turėjo du retus kleinotus. Vienu iš jų buvo perlas Juliaus Cezaro. Legendos pasakoja, jog šitą perlą Cezaras buvo dovanojęs Servilijai, Bruto motinai. Jos ainiai, trečiame amžiuje, padovanojo jį šv. Zofijos katedrai, Konstantinopolyje. Vienuoliktame amžiuje, Jeruzolimo patriarkas tą perlą dovanojo Maskvos patriarkijai, o ši juomi papuošė patriarko mitrą. Kitas brangus perlas mitroj buvo vadinamas "Perez". Jis buvo nuosavybe Persijos karaliaus Perez, 459 metuose. Jam mirus, ciesorius Justinas nupirko šitą perlą už 100 svarų aukso. Vėliaus jis buvo brangiausiu perlu Tamerliano vainike, o jam mirus, kasžin koku būdu gavusi Rusiją, kurios tuometinis caras Vasilius, jį padovanojo Kremliu.

300 svarų, patriarkų galybės lazda, kuri irgi šiuomi kartu pavogta, buvo gyno aukso. Ją puošė rošinės spalvos deimantas, kuris platumoje turėjo 5 8-tadaus colio. Viršunė šio deimanto buvo lyg šdrožta žvaigždė. Šalyse deimanto buvo keturi pailgi rubinai, keturi toki pat šafirai ir keturi perlai. Šita lazda turėjusi vertės 500,000 rublių. Patriarkų rinkiuje, brangiai papuoštame relikvyne buvo Jėzaus rubai. Čia pat buvo rubas šv. Serafino, kurs, sulyg legendų, Saref girioj pa-uosavo meškas, vilkus ir paukščius.

Sulyg padavimų, mergelės Marijos jupą Rusijon atgabeno Grekijos karalienė, šv. Zofijos katedros, Konstantinopolyje, 1355 metuose. Ją buvo paveržęs Tamerianas, bet Rusijai užkariavus Turkestana, jupa atrasta Samarkande; ja buvo užden-gtas Tamerliano grabas. Užpuolus Maskvą francuzams, vedamiems Napoleono, jupa buvo išgabenta į Kazanių ir sugrąžinta atgal, kada Maskva buvo atstatyta. Žemčiugai, puošianti šią jupą, apskaitomi 1,500,000 rublių vertės.

Brangenybės, pavogtos iš patriarkų koplyčios, turi labai didelę istorišką vertę. Tarpe kitų buvo ten garsus šafiras Marės Stuart. Po šios karalienės mirties, jos perlai buvo vieni parduoti, kiti užstatyti, dar kiti pavogti. Dalis likusių gavosi Rusijos carų ir bajorų (dvaraninų) nuosavybėn. Šafiras, rodosi, pirmiausia buvo nuosavybe Kleopatros, paskui atsirado Ryme, vėliaus Madride ir dar vėliaus, Anglijoje. Didėji Katarina jį dovanojo savo biciauliui Potemkinui. Per pusę amžiaus apie jį buvo tylą, nieko nesigirdėjo, tik po tulam laikui jį vienas minikas atnešė į Kremlį.

Šv. Lukošiaus paveikslas turėjo rubiną Persijos šaho, Abbaro, kurs pirmiau, rodosi, buvo nuosavybe Babilionijos Nabuhadonazoro.

Abbari šį rubiną buvo dovanojęs Rudolfui II, Pragoj, 1610 metuose. Jo vertė apskaitoma iki 600,000 rublių. Abbar daugelyje karių sumušęs turkus, norėjo Rudolfą priversti pertraukti ryšius su turkais. Norėdamas kad Rudolfui prisigerinti, pasiuntė į Praga pasiuntinius, kurie čia atvykę Rudolfui įteikė dovaną savo viešpaties, kuria ir buvo čia minimas perlas.

(Bus daugiau).

Jaunimo Skyrius.

Susipažinkime.

Mane labai nudžiugino ALTS. organas "Sandara" įvedimu "Jaunimo Skyrius".

Broliai ir sesutės, Amerikos lietuvių jaunime! Dabar mes turime pilniausią progą laisvai svarstyti mūsų gyvenimo reikalus Amerikoje ir apkalbėti grįžimą Lietuvon, bei tai, ką veiksime, kuom Lietuvos demokratijai padėsime sugrįžę.

Svarbiausia, per "Sandaros" "Jaunimo Skyrių" reikia susipažinti visam pažangiam jaunimui, kuris save lietuviu skaito.

"Sandaros" "Jaunimo Skyriuje" išaiškinkime, kiek mes turime mokslus einančios lietuvių jaunuomenės Amerikoje, kiek turime profesionalų, parodykime kas jaunimo veikiamo dailės srityje ir politikoje.

Lai kiekvieno "Sandaros" numerio "Jaunimo Skyrių" puošia prakilnios mūsų jaunuomenės paveikslai ir jų veikimo aprašymai. Lai tie užrašai pasiieka kaip istoriški dokumentai mūsų ateinančioms kartoms.

Jaunime, ateitis mūsų rankose. Taigi į darbą!

K. S. Švedas.

Jau leidžias saulutė.

Jau leidžias saulutė

Už aukštų kalnų,
Neteksi, o rume
Puikių spindulių.
Ramino mane jie
Per kiaurą dieną,
O dabar palieka
Ant nakties vieną.
Gulėti ant lovos
Ir skausmus kentėt
Ligonių tik balsus
Tamsoje girdėt...
Kam skubinius saule?
Palaukie kiek -nors,
Siųsk į mano rumą
Spindulį šviesos.
"Gerą nakt" kai tarsi,
Mane pabučiuok,
O jeigu tu gali
Visiems bučkį duok...
Labą nakt', saulute,
Tu nori skubėt;
Neški šviesą į ten
Ir padėki liudėt'.
Kitoj pusėj žemės
Ir vargų daugiau,
Stabtelėk minutę
Tu tenai ilgiau.
Labjaus ant Lietuvos
Zemelės brangios
Neužmiršk paklausti
Motutės senos.
Jei gyva, tai ką
Apie sunų mano?
Sakyk kad jis vieta
Tarp vargų gavo.

Pranas Pakuršietis.

Ligonbutyje. Kovo, 1918.

Pavasaris-Metų Rytas

Mylinčiam gamtą žmogui pavasaris prasideda labai interesingai. Jis atydziai seka atgimstančią gamtą.

Ant tvorų pasirodo pirmi va-balėliai ir gėrisi tyru oru.

Padangėje girdisi malonus vieversėlio čiulbėjimas, kuris susilieja su pavasario grazybėms.

Nors kiekvienai metai tą patį pakartoja, viename ir tokiame pat pavydale, tame pačiame metų laikotarpyje, vienok niekam niekuomet nenubosta! Priešingai: su nauju pavasariu visi kaip tai daugiau ir daugiau brangina tą metų "rytą"!

Gėrisi pirmąja zolele! Pirmomis pražydusiomis gelėmis!...

A. J. Našlaitis.

Antanas Liutkevičius, žinomas pianistas, kuris šiame mėnesyje užbaigė Lietuvių Muzikos Konservatoriją (po vadovyste kompozitoriaus Miko Petrausko), įgydamas laipsnį muzikos mokytojo. Antanas Liutkevičius yra tikras brolis "Sandaros" knygvedės Onos Liutkevičiūtės - Kerdėjenės, kuri gavo tą patį laipsnį apie du metai atgal. Mokslė jis atsižymi dideliais gabumais. Grammar School jis užbaigė budamas vos 12 metų amžiaus, o South Boston High School užbaigė užpėnai vienu iš pirmųjų mokinių budamas vos 16 metų amžiaus. Liepos 3, 1919, A. Liutkevičius dalyvaus L. O. ir S. F. koncerte South Bostone.

Mintyje Lietuvoje.

Tamsi naktuzė,
Sena motušė.
Išskleidė ploščių savo.

Darbo žmoneliai,
Vargu vaikeliai,
Pasilsj brangų gavo.

Paukščiai nutilo,
Rukus pakilo,
Štai žvaigždės mirga aukštai.

Dygsta zolelės,
Kvepia gėlelės,
Malonu yra čionai.

Mėnulis plaukia,
Vilioja - šaukia
Kilt į berybes tenai...

Čiulba lakštutė
Gieda sesutė —
Norisi būti žemai.

Ošia giruzė,
Kyla dainuzė
Nuo naktiganių burto.

Supa lopšelj —
Luliuoj' sunelj
Motutė graudziu balsu.

Šunjs suloja
Ir vėl nustoja,
Gandras kalena lizde.

Visi sapnuoja,
Meilė kvėpuoja
Nėr' vietos tau čia, varge.

Pilna gyvybės
Čion ir brolybės,
Nes čia Lietuva mūsų.

Tiktai klausyki,
Patyrinėki,
Gausi daug naujų jausmų...

Pranas Pakuršietis.

J. Žiuronas (baritonas.) Ponas Žiuronas pasižymėjo dalyvavimu įvairiuose koncertuose kaip solistas ir chorų vedėjas. Dabar jis vadovauja trimi chorais: Lawrence, Lowell ir Haverhill, Mass. Liepos 3 d. jis taipgi dalyvaus L. O. ir S. F. koncerte Lietuvių Salėje So. Bostone.

Vai, laikas jaunystės! mintis į aukštybę
Tik skrenda galingais sparnais,
Ir stengias aprėpti pasaulio platybę,
Kad siulais surišus jaunais!

Kam trusas, kam skausmas krutinėj
jaunoj?

Juk kardas mirties, nors svajonėj brangioj
Jau savąją briežia galybę?!
Prakilnei idėjai — žmonijos gerovei!
Kol žemė neslėgia galvos,
Čia lemta banguoti galingajai srovei
Ir vieką aukoti del jos!..
Tik čia, kur verpetai berangos palši,
Tu stok ir kovok!.. ir kad auką neši,
Trauk užmaršos imną senovei!..

***

Vai, kriskit, lapeliai! vai kriskit brangieji!
Nes dingsta gyvybės jausmai!
N'atmins jusų brangūs laikai tolimieji,—
Nukritę, sunyksit umai!
Tik vėsulo bangos, sugaudę liudnai,
Dar pusters kada ir — miegok amžinai!..
("Vaivorykštė").

Faustas Kirša.

"SANDARA"

(Buvusi "Ateitis").

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.

Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00

" (Užsieniuose) \$2.50

Pavienis numeris 4c.

Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.

KASTANTAS NORKUS, Editor.

Yearly Subscription:

In the United States \$2.00

Six months \$1.00

To Foreign Countries \$2.50

Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

266 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taisyti ir trumpina sulig savo nuožiūra. Neįrankintieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) rašomi ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"

366 Broadway

So. Boston, Mass.

Apžvalga.

Del Incidento su C. K. Pinigais.

Iš Washingtono nuo p. Viniko gavome platų paaiškinimą apie C. K. pinigų laikiną sustabdymą. Ten atsakoma į "Tėvynės" redaktoriaus užmetimus Vinikui.

Kadangi pas mus nebuvo tilpęs apkaltinimas, tat nematome reikalo nę pasiaiškinimą dėti, tuom labiau, kad Centralio Komiteto pinigais jau suteikta medikale pagalba Lietuvos žmonėms.

Žinios iš Lietuvos.

Pasiekusieji "Sandarą" Lietuvos laikraščiai praneša daug naujienų. Daugiausia ateina "Laisvės" iš Kauno. Taipgi daug žinių iš Lietuvos paduoda "Išėivių Draugas", išeinantis Škotijoje. Svarbiausias žinias pažymime apžvalgoje.

Valstybės Tarybos Valdyba.

Iš XIV sesijos 8 posėdžio valstybės Tarybos nutarimo matoma, kad Valst. Tarybos prezidiumą nutarta rinkti iš 3 asmenų ir tapo išrinkti: Valstybės Tarybos pirmininku baronas St. Šilingas, vice-pirmininku kun. J. Staugaitis ir sekretorium Vyt. Petrusis.

Rinkliavos Lietuvos Kariuomenei.

Lietuvos žmonės daro įvairias rinkliavas Lietuvos kariuomenės užlaikymui. Vieni duoda rubus, kiti maistą visokios rūšies ir įvairioje kiekybėje, kiti pinigus. Ukininkai veda ir atiduoda galvijus kariuomenei maistui ir tt. Tokių pagarsinimų darsiųjų rinkliavoms pilni dienraščiai, einantieji Kaune: "Laisvė" ir "Lietuva".

Maistas Lietuval.

Kauno dienraštis "Lietuva" No. 75 Balandžio 10 d. 1919 m. rašo, kad į Liepajaus uostą tada jau buvo atėję iš Amerikos 1,200 tonų (80,000 pudų) duonos Lietuval. Klaipėdoje buvę atsiųsta 800 tonų (50,000 pudų).

Kareivių Laikraštis

Kaune pradžioje gegužės pradėjo eiti kariškių laikraštis "Kareivis". Laikraštis leidžiamas du kart į savaitę karininko Baublio.

Rokas Šliupas Kaune.

Laikraščiai iš Lietuvos praneša, kad D-ro Jono Šliupo brolis, D-ras Rokas Šliupas, žymus ir žinomas d-ras Lietuvoje, esąs Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atst. Kaune.

Duona Kaune.

Anot Kauno dienraščio "Laisvės" iš Klaipėdos per Jurbargą į Kauną atplaukusios 4 barkos su duona, lydimos ginkluotų lietuvių kareivių. Tas atsitiko prieš 26 balandžio, š. m.

Danų Pasiuntinybė Lietuvoje.

Bolševikams paėmus valdžią į savo rankas iš Rusijos viena po kitai išsikraustė visos pasiuntinybės. "Iš D." rašo, kad buvo likusi tik Danijos pasiuntinybė, kuri neseniai apleisdama Rusiją, važio per Lietuvą į Maskvą ir Berlyną. Kelionė buvo varginga, nes kovo 18 d. pasiuntinybė, norėdama pereiti frontą, turėjo keliauti arkliais ir musų kariuomenės su bolševikais mušių metu atsidurę Pašvintinėje (Kauno gub.), iš ten arkliais ir dviem vežimais pasiuntinybė atkeliavo į Šiaulius. Danai pasirodė labai duosnūs, nes užmokėję už kelią sudarė 300 rublių, dar pridėjo 100 rublių dovanų. Gaila, kad musų vyriausybė nežinojo apie danų pasiuntinybės kelionės vargus ir negalėjo vaisingai toje kelionėje jiems padėti.

Komisijos Lietuvon.

Lietuvių Informacijos Biuras iš New Yorko mums praneša, kad "Lithuano-American" komitetas gelbėjimui Lietuvos moterų ir vaikų tapo sutvertas Kaune ir pradėjo savo veikimą visoj Lietuvoje. Amerikonai labai nuoširdžiai priimami visoj Lietuvoje. Keli šimtai badaujančių Lietuvos kudiškių padarė demonstracijas ties Amerikos komisijos buveine. Demonstrantai išreiškė savo simpatiją turtingos šalies, Amerikos, žmonių atstovams.

Beto mes rašėme, kad Lietuvoje lankėsi francuzų, švedų, anglų, danų ir kitų šalių komisijos, kurių tikslas buvo tyrinėti Lietuvą, kaip nukentėjusią nuo karės šalį, tyrinėti Lietuvos turtus, ištyrt jos gyventojų sąstatą etc.

Dažar "I. D." paduoda, kad Britanijos laikraščiai pranešė, kad anglai išsiuntė Komisiją į Pribaltijos kraštus: Estoniją, Latviją ir Lietuvą. Komisija turės savo skyrius Revelj, Liepojuje ir Kaune, tai yra didžiuosiuose virš minėtų kraštų miestuose. Leitenantas - pulkininkas Tallents, C. B., nus-

kirtas tos komisijos komisijonieriu arba viršininku. Jis apleido Londoną 25 geg. ir išplaukė į Liepoją.

Melagiai lenkų šovinistai su savo imperialistiškais "padlewskiais" turės kaist iš gėdos, kuomet visų šalių atstovai patirs lenkų meilgystes ir ginklo spēka vartotas "broliskas" nedorybes linkui kare suvargintų lietuvių.

Kauno Gatvės Pavadinimas Lietuviškai.

Kauno savyvaidybės Komisija nustatė šiuos naujus gatvių pavadinimus. Bolšaja Vilenskaja — Didžioji Vilniaus gatvė; Viliamposkaja — Valančiaus g.; Donskaja — Čiurlionio g.; Ekaterinoslavskaja — Mariampolės g.; Ivanovskaja — Vasa Gedimino g.; Kurovskaja — Rio 16 d. g.; Kijevskaja — Ožeškieinės g.; Michailovskij prosper. — Vytauto Prospektas; Michailovskaja — Mappu g.; Moskovskaja — Šaulių g.; 1-ja — Babarisonė g.; 2-ja — Kedainių g.; 3-ja — Telsių g.; 4-ja Karmelavos g.; 5-taja — Turžėnų g.; Nabereznaja — Nemuno kranto g.; Nagornaja — Žemaičių g.; Nikoiaevskij prosp. — Laisvės Alėja; Nikolaevskaja Mal. — Aleksoto g.; Novaja — Maironio g.; Novo - Bazarnaja — Daukanto g.; Paradnaja ploščad — Rotužės aikštė; Peterburgskaja — Naujoji Vilniaus g.; Petrovskaja gora — Vytauto kalnas; Padgornaja — Trakų g.; Policeiskaja — Gardino g.; 1-ja Partovaja — Osto g.; 2-ja Pranciškono g.; 3-ja — Muzėjaus g.; Puškinskaja — Duonelaičio g.; 1-ja Tverskaja — Birštono g.; 2-ja Tverskaja — Druskininkų g.; 1-ja Fabričnaja — Žalioji g.; 2 - Fabričnaja — Raseinų g.; 3-ja Fabričnaja — Benediktinų g.; Riečnaja — Jakšto g.; Sa dovaja — Keistučio g.

Iš A. L. T. TARYB. RAŠT.

Posėdis birželio 17: Pranešimai Tarybon: 1) Dr. Šliupas iš Paryžiaus praneša, jogei didelė daugybė Lietuvių karės imtinių randasi Francijoje, kurie reikėtų kuogreičiausiai Lietuvon pargabenti kovai už laisvę; jie sutvėrė tam tikrą draugiją, bet Lietuvos valdžia neturi tam tikslui pinigų. Prašo tam tikslui amerikiečius greitai padėti. 2) Lietuvių Dr-ja iš Chabarovsko, Sibirijoje, prašo jiems rašomąją mašiną veikiai pasiųsti. 3) Byorio raštinė ačiuoja už musų padrašinimą Lietuvos neprigulmybės skelbime. 4) New Yorko informacijos biuras perduoda savo atstovo Paryžiuje žinutę, jogei Dr. Šliupas užreikšė protestą priešais ketintąjį Vilniaus plebiscitą. 5) Pranešimas apie p. Caldwell karštus linkėjimus Lietuvos neprigulmybę pripažinti. 6) A. L. Seimo delegatai raporuoja šį seimą labai nusisekusiu ir žadančiu Lietuvos neprigul-

mybei bei musų Tėvynės šelpimui skaisčias pasekmes.

Nutarimai: 1) D-rui Šliupui įsakyta: pas jį esančius pinigus induoti Lietuvos valdžiai, idant iš tų butų Lietuvos pargabenti iš Francijos Lietuviai imtiniai, oficialiai ir kareiviai, taip-gi pareikalauti iš santarvininkų (Aliantų), idant tuos Lietuvius, ne savo noru Francijoje atsiradusius, pagelbėtų juos į savo Tėvynę pargabenti. 2) Agitatyvei Komisijai avansuota suma pinigų, idant dabartinis petičių vajuus kuoplačiausius sivogsnus pasiektų. 3) Paraginti A. L. Tarybą idant pasiskubintų sutartą biudžetą supildyti, nes del pinigų stokos dar ir dabar tebėra neišsiusta stenografės, nors jau tos turi pasportus ir visai prisiuošę išvažiuoti. 4) Visi Tarybos nariai įstoja į seimo sutvertą kryžiaus labdarystės draugiją, išimokant po \$2. metams. 5) Delei A. L. T. atšaukimo jau priimto ir ikišiolai praktikuoto bendro darbo arba "priimtimumo principo" musų Taryba išneša sekančią rezoliuciją:

Iš atžvilgio: 1) kad New Yorko Visuotinis Amerikos Lietuvių Seimas 1918 m. sriovių sutartinąjį darbą yra užgyręs ir sriovėms šitame klausime taikinties įsakę; 2) kad musų Taryba nie-

ko bendro neturi su koku tai ukanotu atsitikimu Chicagoje, kur kas tenai intaręs katalikų vadovus Lenkijai pasidavimu, o ant kurio atsitikimo A. L. Taryba labai remiasi; 3) kad A. L. Taryba neteisingai skelbia, buk mes esą kun. Dobužio pasiuntinystę atšaukę ir jį apšmeižę, nes faktas yra, kad mes kun. Dobužio netik niekuomet neatšaukėm, bet dar nesena antrą sykį jo pasiuntinystę užtvirtinom; 4) kad sriovių bendrojo darbo principą ir dabar praėjęs Amerikos Lietuvių Seimas Chicagoje užtvirtino, ir sriovėms išnaujo prie šito taikinties įsakę; 5) kad šį bendrojo darbo sutarties laužymo nutarimą padarė pati viena A. L. Taryba, o neišnešė to klausimo į bendrąjį Tarybų posėdį, kaip tokie klausimai seniaus budavo rišama.

Todel: Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba randa šitą Am. Liet. Tarybos nutarimą liuosu ir niekuomi nepateisinamu laužymu visuomenės seimų mandato ir sykį padarytos visuomeniška - politinės sutarties, ir kad del šito mes apeliuojame nuosprendžiui Amerikos Lietuvių visuomenės ir akyvaizdai Lietuvos respublikos.

J. O. Širvydas,
Am. Liet. Taut. T. Sekr.

Iš Amerikos Lietuvių Seimo.

(Taša II sesijos iš pereito "Sandaros" num.).

Generalis Seimo rengimo komisijos sekret. Dr. K. Drangelis pranešė, kad jau pridavė mandatus virš 470 delegatų.

Prezidiumas.

Prezidentas renkamas iš 3 kandidatų. Perstatoma Gegužis, Lopatto, Bagdžiūnas, Balutis, Vinikas ir kiti. Pasikutiniamis dviems atsisakius slaptu balsavimu prez. išrinktas Gegužis, o vice-prezidentais kiti du kandidatai. Bagdžiūnui atsisakius vice-prezidentais liko adv. Lopatto ir darinkta adv. Bradčulis.

Į sekretorius Ivaldas (ne Ilgaudas, kaip per klaidą telegramoje buvo perkeista) gavo 136 balsus, V. K. Račkaskas 112, V. F. Jankaskas 80. Du pirmieji išrinkta.

Rezoliucijų komisijon išrinkta: adv. Balutis, adv. Bradčulis, adv. Kučinskas, Vinikas, Hartmanavičius, Kodis, Jankaskas, Liutkaskas.

Presos komisijon: Dr. Drangelis, Jankus, Kodis.

Finansų komisijon: Bagdžiūnas, Dudas, Elijošius, Dr. Biežis.

Maršalkos: Al. Bianskas, Vilkevičius, Dimša, Jucius.

Dr. Drangelis pranešęs balsavimo pasekmes perstatito kalbėti p. Bagdžiūną. Ponas Bagdžiūnas nupeikė klerikalus, kurie savo spaudoje agitavo prieš Seimą, sakydami buk tai "laisvamanių" Seimas. "Aš nesiu jokis laisvamani, bet aš esiu tikras

katalikas — sako p. Bagdžiūnas, — ir aš, kaipio Lietuvos sunus dirbau šio Seimo surengime, nes dabartinėje momente šis Seimas buvo labjausiai reikalingas".

St. Gegužis užėmęs prezidento vietą savo prakalboje pasako, kad šio seimo delegatai, kaipio Lietuvos sunus ir dukters, suvažiavo iš įvairių Amerikos kraštų, tarties apie Lietuvos likimą, teikimą jai pagelbos ir jos ateitį. Išsiskirstę delegatai parvež į savo kolonijas ir paskleis visų Am. lietuvių tarpe, kad šio svarbaus seimo svarstymai ir tarimai duotų kuodidžiausias pasekmes.

Pirmininkui paprašius visi delegatai atsistojimu pagerbia visus lietuvius karininkus, žuvusius šioje karėje.

Perskaityta telegrama nuo Šv. Kazimiero drg. iš Ansonia, Conn.

Laiškai ir telegramos pridota rezoliucijų komisijai ir sesija uždaryta 6:05 v. v., nutariant susirinkti birž. 10, 9 v. ryto.

Antra Seimo Diena.

Sesija III.

Seimo pirm. St. Gegužis atidarė sesiją 9 v. ryto, birž. 10, 1919. Perskaitytas ir su mažais pataisymais priimtas pirmųjų sesijų protokolai.

Skaitoma prisiųstos telegramos šių veikėjų: J. Stankus, Philadelphia, Pa.; J. O. Širvydas, Brooklyn, N. Y.; P. Jurgeliutė, New York, N.

Y.; Zalionis, Elizabeth, N. J. (Auka \$10.00); J. S. Saroka, Mecanicwillo, N. Y.; Kazomaitis, Springfield, Mass.; A. L. T. S. 24 kuopa, Brockton, Mass.; L. A. Bendrovė, New York, N. Y.; Sarkus ir Čirvinskis, New Haven, Conn.; Širvydas, Kripaitis ir Mileris, New York, N. Y.

Gauta kelesdešimts laiškų nuo įvairių lietuvių draugijų iš visos Amerikos. Daugiausia pasveikinimų, linkėjimų ir aukų prisiuntė SLA. kuopos, ALT. Sandaros kuopos ir įvairios pašalpinės drjos šventųjų vardais. Los Angeles, Cal. lietuviai prisiuntė pasveikinimą Worcester, Mass. L. Soc. Sąjungos 40 kuopa pasv. su auka \$16.00. "Šventakuprių partija" du pasveikinimus ir aukų virš \$70.00. Antroje Seimo dienoje aukų buvo įplaukę \$1,125.75.

V. Jankus praneša, kad rezoliucijų komisija išsiuntė 101 telegramą įvairiems Amerikos valdininkams.

Seimas nutarė pasiųst pasveikinimus Amerikos prezidentui Wilsonui, Lietuvos prezidentui Smetonai ir Lietuvos atstovams Taikos konf. Paryžiuje.

V. Jankus perskaito rezoliucijų kom. pagamintą atsišaukimą į prez. Wilsoną, kurio kopijos turės but išsiuntinėtos visų šalių valdonams, univ. profesoriams, laikraščiams. Atsišaukime išdėstomas dabartinis Lietuvos padėjimas, jos praeitis ir dabartiniai siekiniai. Atsišaukimo klausime kalbėjo keli delegatai. Rezoliucijų komisija Seimo priimtą memorandumą paėmė galutinam apdirbimui.

Kalba Elijošius: Del partitijinių peštynių tik vieni lietuviai šiandien nesusivienijo, o kitos tautos jau. Mes čia susirinkome ne kaip partviški tautininkai, katalikai ar socialistai, bet kaip lietuviai, kurie vaduojasi sveika išminčia ir protu. Šalin su sriovėmis, šalin su išmislais, šalin su šmeižtais visi su atbulais ar kitokiais kaunieriais. Aš esiu Šv. Vincento drg. atstovas. Aš esiu katalikas ir musų draugija katalikiška. Šiame Seime atstovaujama 80 nuoš. Am. lietuvių katalikiškų draugijų. Po šiam Seimui visi žmonės turės suprast savo teises ir tinkamai atsižvelgs į taip svarbaus darbo trugdytojus — užbaigę p. Elijošius.

(Bus daugiau).

Redakcijos Atsakymai.

N. Šturmas, Londone, Amuras, Paryžiuje; Meškutis, Worcester, Mass.; Pusdukiš, Glen Lyon, Pa.; E. S. Wilkes-Barre, Pa. — Jusų raštus prie pirmos progos sunaudosime.

Streikierys, Waterbury, Conn. — Vienas jūsų straipsnis telpa, kitas tilps sekančiame numeryje.

Vaidyla. — Tilps.

**REIKALINGOS
MERGINOS**
Prie Čeverykų Darbo, taip
vadinamojo — Tack Shoe
Shanks.
**AMERICAN SHOE
FINDING CO.,**
423 Broadway,
So. Boston, Mass. (28)
UŽ DYKA

REIKALINGA Knygvedė (Bookkeeper) Lietuvių
Kooperatyviškoj Krautuvėj,
24 Lincoln St., Brighton,
Mass. Mergaitė turinti dip-
lomą arba gerą patyrimą ta-
me amate ir kalbanti Lietu-
vių kalba kreipkitės tuojaus
į nurodytą vietą. Sanlygos
geros ir alga nemaža. (28)

New Yorke sustreikavo
3700 vežikų, —judėjimas su-
mažėjęs.

25 METUS.
Didžiausias išradimas.
Gydymas Dykai nuo plikimo, slin-
kimo plaukų, pleiskanų. Rašykite: Dr.
Jimco, Specialistas, 9 Sta. W.
Brooklyn, N. Y. (28)

STASYS PUTA, REAL ESTATE

GERBLAMIEJI!

Norėdamas namus ar farmas pirkti, parduoti, mainyti ar
inšurinti, kreipkitės prie mūsų. Mes galim geriausia patarnauti bile
reikale. Ofisas atdaras iki vėlai vakare. Jeigu norėsit stogą dengti,
ar reikės painterio, plumberto, tai mes galim prirodyti.

Stasys Puta, Savininkas.

Ofisas: Gyvenimo vieta:
366 Broadway, 769 Broadway,
Tel. S. B. 52015 Tel. S. B. 962-W.
SOUTH BOSTON, MASS.

AGENTAI:

Petras Ketvirtis, Juozas Ananis,
Pranas Mučinskas, Juozas Andrusis.

Visas Pelnas Eina Prieglaudos Namo Fondui.

KNYGOS "AMERIKA" naudingumas bei svarba yra
tame, kad joje patelpa daug indomių ir kiekvienam reika-
lingų žinoti faktų, nurodymų ir žinių apie Ameriką ir tt.

PLATINDAMI šią knygą padarysite didelę naudą sau
nes gausite dvigubų piningų vertės, ir padarysite naudą sa-
vo Organizacijai, — pagelbėsit inkunyti senai pradėtą
PRIEGLAUDOS NAMO steigimo darbą.

KNINGA DIDELE, KAINA TIKTAI 75 CENTAI.

Pinigus ar Money Orderius siųskit:

Lithuanian Alliance of America,
307 W. 30-th STREET, NEW YORK CITY.

Milžiniškas Piknikas

Bus Petnyčioje,

4 d. Liepos-July, 1919,

Lietuvių Tautos Katalikų Bažnyčios Parke,

Methuen, Mass. (Nuosavybe L.T.K. Baž.)

Rengia L. T. K. Bažnyčios Parapija,
Lawrence, Mass.

Prašome visų Lawrence ir apilinkės lietuvių, be skir-
tumo, atsilankyti į taip iškilmingą apvaikščiojimą — atida-
rymą naujos svetainės. Bus surengta ko iškilmingiausiai
su įvairiais pamarginimais Dainuos P. Marijos ir Jau-
nuomenės chorai po vadovyste mokytojo J. Navadausko.

Grąjįs Lyros Orchestra.

Vieta labai graži su naujai šiemet pastatyta svetai-
ne, kokios turbut Naujoj Anglijoj, niekur kitur neatrasi.

Vietiniai Lawrence lietuviai kaip 9:30 iš ryto, mal-
nės susirinkti pas L. T. K. Bažnyčią, iš kur ekstra karais,
be jokio vargo, nuvažiuos ligi North Lowell Road, iš čia
prasisdės maršuoti į virš minėtą parką. Piknikas tęsis tris
dienes: Pėtnyčią, Subatą ir Nedėlią, tai yra 4, 5 ir 6 dd.
Liepos - July. Įžanga į parką-pikniką, pėtnyčioje, 50 c.,
subatoje 25 c., nedėlioje dykai.

Visus kviečia Komitetas.

P. S. Vieta randasi netoli kelio tarp Lowell ir Lawren-
co. Tramvajais (karais) išsėsti prie Seviars st., o automo-
biliais iš Lawrence - Lowell Road važiuoti North Lowell st.,
Atminkite, kad šis piknikas yra puikiausias ir iškilmingiaus-
iai rengiamas.

Valgant
sukeliama apetitas kitam
—ir nėra pavojaus persivalgyti.
N. B. C. Graham Crackers gelbsti
sveikatai, gerai virškinasi ir del to jos
yra visuomenės sveikatos maistas.

NATIONAL BISCUIT
COMPANY

GRAHAM
CRACKERS

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVICIUS)

Lietuvis dentistas.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12:30 diena,
nuo 1:30 iki 6 p. pietu ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.

425 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

PARSIDUODA

Malevojimo ir popieravimo
krautuvė ir dirbtuvė. Įsteigta
1893 metuose. Pirmos klasos ta-
vorai ir įtaisai. 666 Broadway,
So. Boston, Mass. (26)

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytai iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

DR. L. J. PODDER

Iš Petrogrado.

GYDO SLAPTAS VYRŲ IR

MOTERŲ LIGAS.

Taipgi Krauju ir Odos Ligas.

VALANDOS: Nuo 9 iš ryto

iki 9 val. vakare.

Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.

69 CHAMBER ST., BOSTON

Telephone: Haymarket 3390.

\$10 Padarys Tave Dalininku Šiame Biznise.

MUSŲ BOSTONO ĮRENGIAMA KRAUTUVĖ
RANDASI 405 BOYLSTON ST.

VIRŠININKAI:

Pirmininkas ir Išdininkas — Mr. Charles G. Faux,
buvęs su Hallet and Davis Piano Co.
Raštininkas — Mr. Hardy Horrocks, Player Pia-
nų ekspertas, buvęs su Parkinson Piano Co.

DIREKTORIAI:

Mr. Daniel L. Philips, buvęs su Shepard - Norwell
Pianų Skyriu.
Mr. Vincent A. Jenkins - Jankauskas, buvęs su
Chickering Piano Co.
Mr. B. J. Freedman, buvęs su Hallet and Davis Pia-
no Co.
Mr. H. B. Ebb, iš H. B. Ebb and Co. Importeriai.
Dr. Vm. A. Green M. D., iš Boston, Mass.
Louis L. Cohen, Ll. B., iš Boston, Mass.

Dabar proga pirkti šėrus, kurie neturi nei kliučių, prigavyščių,
nei dviprasmių. Visa propeicija yra teisinga. Darbo prirėngimui atida-
rymą yra pusėtinai padaryta ir turi pilną priėjimą prie visų informaci-
jų kas link finansų ir ateties šio biznio jeigu tik nori užėiti į ofisus
bendrovės, 43 Tremont st., Boston.

Kiekvienas šėras dabar vertas \$10, ir gvarantuoja 8% pirmų uždarbių.

Sulig visų ženklų, ir pamatuojuant besilaikymo aprokavime fakte
piano industrijos, šitas biznis turėtų duoti dividendus nuo 15% iki
35% artimoj ateityje.

ŠITA YRA TIKRA PROGA. VEIKIE DABAR.

Jeigu negali patogiai užėiti į mūsų ofisą, prisiųsk kuponą šale šio apskelbimo.

N. E. PIANO & PHONOGRAPH CO.

Pildomieji ofisai,

43 TREMONT STREET

BOSTON

N. E. PIANO & PHONOGRAPH CO.

43 Tremont St., Boston, Mass.

Laiškus rašykite lietuvių kalboj: V. A. Jenkins - Jankauskas,

Meldžiū informuoti mane kaip patapti dalininku jusų biznyje už \$10.

Vardas .....

Adresas .....

Lietuviai Amerikoje.

NEWARK, N. J.

Klerikalai pripažįsta, kad jų minios tamsios.

Vietos lietuvių santikiai labai įtempti. Iš priežasties klerikalų agitacijos prieš Amerikos Lietuvių Seimą. Tuli taip įsikarsčiauvo, kad rodo jie visko nustos, jei Seimas įvyks. Bet vargšai apsiriko. Labiausia juos nubaugino Chicagos klerikalai. Gauna telegramą po kuria pasirašo Chicago klerikalų redaktorius. Vyrų, gelbėkit, nieko negalima padaryti, — Seimas įvyks. Sautkit seimą New York'e, greit! Vietos klerikalų centras šaukia ekstrą susirinkimus, nutaria "seimą" laikyti New York'e. Visas štabas sujudo. Agitacija varyta už naują "seimą" per vieną naktį. Pasirodė reikalinga ir svarbu seimuką laikyti New York'e, kad tuomi užtenktų, buvusiam Seimui Chicagoje.

Birželio 11, Newark Morning Ledger. patalpino gana įdomią žinutę, kuri skamba sekančiai: "Lithuanian to hold, 2 meetings. Local men will plan for National Convention in New York, preparing for the convention of more than 30,000 representatives of that country." Toliau rašo, kad bus susirinkimas vakare, kur kalbės V. Vaškas ir kiti. Viršminėta žinutė pati už save kalba ir parodo, kaip begėdiškai vietos klerikalai moka pasigyrti ir su tokiomis melagingomis žiniomis daro gėdą visiems lietuviams, nes amerikoniai, ištyrę neteisėngumą tų žinių, nenori talpinti nei teisingų pranešimų.

Birž. 11 d. 8 val. vakare, viešas susirinkimas agitacijai už New Yorko seimą. Ant apskelbimų garsinta, kad susirinkimą šaukia Seimo komisija. Susirinkimą atidarė tulas J. Pelutis, kuris nėra nariu nei jokios komisijos, ir vedė visą susirinkimą niekieno nesirinktas. Toliau kalba K. J. Krusinskas iš Brooklyn, kuris pasveikino publiką: "Tautiečiai ir tautietės". Tas klerikalams nepatiko, bet manyta, kad ištikro ką nors apie tautą papasakos. Apsiviltas, nes jis, kaip ir kiti čion pirmiausia kalbėję, klerikalų šulai, pirmiausia pradėjo ataką ant tautininkų. Iškoliojo šmeižikais ir kitokiais vardais. Chicagos Seimas nereikalingas, nes jis nori diktuoti Lietuvos valdžiai. Girdi dabar ne reikia reikalauti neprigulmybės Lietuvai, nes tą atlieka Lietuvos valdžia. Bet iš kur jis žinojo, kad Chicagos Seimas diktuos Lietuvos valdžiai, pirm jo atsibuvimo. Kodėl nereikia reikalauti neprigulmybės, juk Lietuvos delegacija Paryžiuje nuolat kreipėsi į amerikiečius, kad vartų kuoplačiausią propagandą ir reikalautų Lietuvos pripažinimo.

Toliau bekalbėdamas pripasakojo visokių niekų, nei vieną rimtą žodį nepasakė: pats savo kalbą kritikavo po keletą kartų. Štai pavyzdys: Tautininkai nori pasigauti tamsias minias (čion pripažino, kad klerikalų vadovaujamos minios yra tamsios), bet jos nieko nereiškia, šiame laike, tik protas ir apsišvietę žmonės, gali atlikti Lietuvos paliosavimo darbą, minios galima pakreipti ton ar kiton pusėn. (Tautininkai - demokratai ir turi protą, išsilavinimą ir gabius žmones, kurie pilnai tinka tvarkyti tautos reikalus, o klerikalai tik ir giriasi tamsiomis miniomis, kurias išnaudoja).

Toliau tęsė: "Žmonės neduos save už nosių vedžioti nepatrušiams politikieriams. Čion pasakė šventą teisybę — žmonės, kurie šiek tiek protauja, jau pamatė klerikalų šlykščius darbus, kaip Gabrio. Bartuškos ir kitų

ir save neduos toliau už nosių vedžioti; nekiš savo pinigų veikėjų pasivažinėjimams. Toliau kalbėdamas vėl sako, kad minios ne reikia paleisti, o reikia ji palaikyti, nes ji sudeda reikalingus pinigus ir tt. Čion savo pirmus sakinius pats sukritikavo, nes pasirodo, kad minios reikalingos tik išnaudojimui, o balso jos neturi, tad šis ponulis netyčia pasakė tą, ką mano visi jam panašūs sėbrai.

Toliau agitavo, kad kuodaugiausia pinigų sudėtų N. Yorko seimo lėšų padengimui, nors dar išsitarė nedrąsiai. Agitavo, kad labai reikia pinigų. Padaryta rinkliava. Aukų surinkta \$25.00 su centais. Aišku, kad publika patikėjo jo žodžiams ir nedavė savė apmulkinti: vieton džiarių, gavo centus. Įdomiausia, kad klerikalų šulai varė kuodidžiausia agitaciją, kad visi eitų į susirinkimą. Palyginus su tautininkų susirinkimu, kuris atsibuvo sąvaitė atgal Chicago Seimo atstovų lėšų padengimui, mažesnis susirinkimas sudėjo \$31.00 be jokios agitacijos. Aišku, kad žmonės pradeda suprasti, kas dirba del Lietuvos labo. Bet klerikalai šį tautininkų susirinkimą savo laikraščiuose apšmeižė: "Darbininke" pranešė, kad tik \$10.00 aukų surinko ir kitų metų prirašė.

Ant galo V. Vaškas perskaitė rezoliuciją, reikalaujančią Lietuvai neprigulmybės ir protestas prieš lenkus. Rezoliucija vien balsiai priimta. Bet seržantas V. Vaškas patėmijo, kad vienas žmogus nekėlė rankos. Tuoj pradėjo kolioti tautininkus, kad jie nebalsuoja už rezoliuciją. M. Truska varde tautininkų paaiškino, kad rezoliucija yra gera ir tautininkai nepriešingi ir už ją balsavo.

Užsibaigus susirinkimui, tarp tautininkų ir klerikalų "šūių" kilo didelės diskusijos. Tautininkai rimtai prirodė netikusius klerikalų vadų žingsnius, o klerikalai su užsikarsčiomis aiškino, kad jie nekalti. J. Kralikauskas diskusijose sukirtu apie tuzmą klerikalizmo rėmėjų. Ant galo klerikalai apsimalsino: neturėdami ką sakyti pradėjo gražiai kalbėti. Demokratas.

ANSONIA, CONN.

Dideli streikai.

Pastaruoju laiku čionais ėmė apsirėikšti nepaprastas darbininkų judėjimas. Priežastis to yra pabrangime reikalingų produktų ir sumažėjimas uždarbių. Išėjus į streiką Seymour, artimam Ansonijos miestukui, Seymour Mfg. Co. Bros. ir Ansonia American Bros. Co. darbininkai dirbantį panašius darbus, skaičiuje 4,500 5 dirbtuvėse, 9, birželio 10 v. ryto, išėjo į streiką, išskyrus ofisų darbininkus bei klerikus. Už pusės valandos dirbtuvėse A. B. C. nesisuko nė vienas ratelis. Tuomi pat laiku dirbtuvėse Ansonia Mfg. Co. savininkas permatydamas upą savo darbininkų, patsai pasiskubino uždaryti savo dirbtuvę, pakol darbininkai suspėjo išeiti į streiką, duodamas paaiškinimą, jogei laikysias uždaryti dirbtuvę, kol nesugrįžs American Bros. Co. darbininkai. Vienok Mfg. Co. darbininkai to neišsigo. Išėję pradėjo organizuotis ir padavė savo ponams tokius pat reikalavimus, kaip ir A. B. C. Girdėtis, kad kompanijos administracija to persigando ir atmainė savo plenus ir kviečia darbininkus į darbą. Bet veltui: darbininkai žada bendrai vienybėje laikytis ir negrįžti į darbą patol, pakol nebus išpildyti visi reikalavimai.

Pastaroje dirbtuvėje darbininkų dirba 400.

Pasekdamos kitos dirbtuvės A. B. C. darbininkus, išėjo į streiką sekančios: Ferrelfoundry, S. O. and Co., Nawelty Plant, audinycia, Cizmon Chop, Birminghamiron Foundry Derby. Ansonijos išėjo visos dirbtuvės į streiką, išskyrus porą mažų dirbtuvėlių, bet ir tos žada išeiti į streiką. Visų dirbtuvių, išėjusių į streiką, panašūs reikalavimai: 1. — pakėlimas mokesties 25 c. į valandą; — 8 val. darbo dienos, o subatoj 5 val.; viršlaiskis nedėliomis ir nepaprastomis šventėmis turi but apmokėtas dvigubą mokestim ir kiti mažesni, bet svarbūs reikalavimai.

Streikiarių upas geras. Susirinkimus veda patys vietiniai išėję į streiką darbininkai. Iš 8 tautų turi išsirinke delegatus, kurie sykiu laiko tarptautiskus susirinkimus, komitetų ir masinius. Iš lietuvių į komitetą įėjo sekanti: Petras Auštra, Vladas Vyšniauskas, ir Kazys Ramanauskas, kurie labai puikiai darbuojasi tame reikale. Kiekvienos tautos darbininkai taipgi rengia atskyrium savo susirinkimus, bei prakalbas. Neatsilieka ir lietuviai darbininkai.

Policija bei miesto administracija, žinoma, labiausia eina su kapitalistais išvien. negu su darbininkais, taip kaip ir visur. Jau yra ir areštų. Gal toliau bus ir daugiau, nes visokių padaužų su lazdomis pargabenta iš aplinkinių miestukų, — New Haven, Waterbury ir iš kitų. Iš kompanijų dar nesigirdi jokių pasiūlyimų. Pažiūrėsime, kas bus toliau.

Presos Komisija:

Petras Bielauskas,
S. Žuraitis,
Šimas Masžatas.

ROCHESTER, N. Y.

Krikščionis - Demokrato laiškas.

Kai-kada mes užmetinėjam kitoms mūsų sriovėms, jog tautininkai ir socialistai tarp savęs nesutinka, bet tikrai pažiūrėjus, tarpe mūs pačių katalikų yra didesnis nesutikimas. Taut. Fondo 24 sk. buvo nutaręs ir įgaliojo savo valdybą išnešti rezoliuciją į spaudą apie A. L. Seimui priėjimą. "Darbininke" tilpo jog valdyba "įbrido į purvą", nors tie trys vyrai buvo įgahoti išpildyti mūsų skyriaus nutarimą.

Toliau "Darbininke" 65 No. tilpo, jog giedant himnā nenusiimta kepurų. Minėtas himnas buvo nevietoj giedamas, be jokio įnešimo, nes tame laike buvo didelis triukšmas: kunigas laikė po salę šaukdamas: "Kad nebuvo tvarkos, tai lai ir nebuna". Jeigu juo gaspadinė ir užtraukė himnā, tai be tvarkos jug negal but giedamas. Taipgi dar išvaidinta ir apuokais. Kitame "D." num., kur apgalėstaujama senoji valdyba, buk buvė malonu tuosyk lankyties į susirinkimus: o prie naujos vald. nemalonu. Tas teisybė, nes klebonas nelaukė ikišiol už tai, kad ir su davatvėse A. B. C. nesisuko nė vienas ratelis. Tik dabar vieną sykį tebuvo. Bet didžiūmai ir naujoji valdyba patinka.

T. Fondo susirinkime reikalavom, kad mus katalikus per klerikaliską laikraštį "Darbin." nešmeižtų. Klebonas pasakė, galima rašyti visienas, tik teisingai, nes negalima redakcijoms užginti!

64 num. "Darb." vėl apjuodina Chicagoj įvykstantį seimą, išvadindamas dentistų ir saliuininkų seimu. Čionai apjuodina mas vienas ištikimiausias mūsų narys, p. J. Br., kuris remia gausia auka ir gerais sumanymais. Girdi, kam žadas vykdyti Seiman, nes, girdi, ten nuvykęs prigers Stock Yardu kvapo, gal bus rimtesnis. Prie to dar ir

priedas: "Nauju ožiu, o senas ožys nagus galandū" — look out! Tai broliai, tokis katalikų sutikimas Rochesteryje. Tame kalbas musų klebonas.

Šiomis dienomis sugrįžo delegatai iš Washingtono iš tarybų suvažiavimo. Iš musų kolonijos vyko du. Vienas iš jų, kun. J. Kasakaitis, 11 d. Gegužės T. Fond. 24 sk. susirinkime išdavė raportą. Iš jo raportu atrodė, kad pirmiau pasiimti kardą rankosna ir eiti išskersti visus "bedievius", "laisvamanius", tautininkus. Bet jis neužsiminė nieko apie lenkus, nei kitus Lietuvos priešus. Po pabaigai raportu, dauguma narių atsakinėjo: "Nežiūrėkim pakraipų, nei partijų, tik dirbkim visi išvieno, — tie visi geri, kurie dirba del Lietuvos laisvės." Tad klebonelis įsikarsčiaaves užreiškė: "Partijos buvo nuo pradžios svieto ir bus iki pabaigai, mes katalikai musų dižiuma, negalim laisvamanams pasiduoti." Žiūrėkit, tautininkai išsiuntė Europon tris atsotvus: Dr. Šliupa, inž. Naruševičių ir adv. Lopatą." Pašmeižęs tautininkus, klebonelis pabijojo, tikrai nesupratau, ar jau pasakė ar dar pasakys tautininkams, kad jie duoty pinigų lygiai "fifty-fifty", nes jei ne, tai, girdi, bus "araus". Taip klebonelis pasakė. Taipgi užkludė ir A. L. Seimą: kaip jiems, girdi, išeis su tuo varpu. Iš publikos pasigirdo balsas: "Susmukus". Beabejonės, jeigu iš sviesto nulietas, tai susmukus per tuos karščius, bet jeigu iš metalo, tai nesulauksit varpo susmukimo, patys pirmiau susmuksit, — atsako kitas lietuvis.

Mūsų "krikščioniški demokratai" liepia Kristų garbinti, o patys negarbina. Štai faktas: turėjom vienos katalikiškos drjos susirinkimą, ant stalo buvo kryžius su Kristaus paveikslu, ir atėjo delegatu klebonas. Mes jį priėmė su pagarba išleioom, o jis neatidavė pagarbos nė Kristui, nė draugijai, tik pasakė "gerą vakarą". Klebonas panekino Kristų ir drstę, nes jo privalumas buvo pasakyti — Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.

Kaip klebonas paveliyo teisingai viską rašyti, tai čionai viskas ir yra O. K.

Krikščionis-Demokratas.

NORWOOD, MASS.

Iš moterų veikimo.

Geg. 31 d. Šv. Katarinos Draugystė surengė kepurų balių. Žmonių susirinko daug. Kepurių buvo riešutinių, kiaušinių, degtukinių ir kitokių. Buvo skirta trys dovanos, del kurių paskyrstimo teisingumo išėjo ne sutikimas. Abelnai, balius labai pavyko, gryno pelno liko \$21.60, atsilankiusieji patenkinti.

Birž. 9, susirinkime prie Šv. Katarino Drg. prisirašė 12 naujų narių.

Teisybę Mylinti.

UNION CITY, CONN.

Koncertas ir prakalbos.

Birž. 15, Liet. R. Kr. surengė koncertą ir prakalbas. Koncerto programo išpildyme dalyvavo mažos mergaitės ir dideli. Taipgi buvo įvairių žaislų. Viskas pavyko puikiai.

Prasidėjo prakalbos. Kalbėjo Pranas Tiškinas iš Waterbury, Conn., kuris neseniai sugrįžo iš Francijos. Publika buvo patenkinta jo puikia kalba, kadangi kalbėtojas neužgavo jokios partijos. Slaugintojas, kalbėtojas tinkamai prilygino prie motinų. Garbė ponui Tiškinui už gražią prakalbą!

Numirė A. Kamaitis.

Po ilgos ligos birž. 13, 1919, persiskyrė su šiuom pasauliu A. A. Antanas Kamaitis, palikdamas dideliame nuludime savo moterį, vienašę dukterį ir pažįstamus. — E. B.

WATERBURY, CONN.

Klerikaliski diplomatai svajoja apie beprotnamius.

Birželio 15, parapijos svietinėj atsibuvo klerikalų taip vadinami spyciai. Daug kartų teko buti prakalbose ir daug esiu girdėjęs įvairių kalbėtojų, bet tokių dar neteko iki šiol girdėti, kaip K. Česnulis su Mastausku.

Česnulis tuojaus pradėjo girti p. B. Mastauską, ir kaip įmanydamas šmeižti tautininkus. Kaip pradėjo plusti tautininkus, tai pasakė, kad šiandien reikia dėti visas pastangas, kad Lietuvą kuogreičiausia pripažintų. O tada tai galėtume gauti ir paskolos ir viską, kas mums butų reikalinga, nes dabar su mumis niekas nenori skaitytis. Taip išėina, kad pirma buvo galima, o dabar ne. Na ir buvusi publika nežino, ar ta paskola yra gauta, ar ne. Ir varo savo tarpe diskusijas, vieni sako, kad gavo, o kiti tyra tos nuomonės, kad ne. Anot jų, Lietuva šiandien dar nėra pripažinta, tai ir paskolos negauta.

Išvadinęs tautininkus niekais, išgamomis, blogos valios žmonėmis, pradėjo didžiūotis, kad nuvažiavęs Paryžiuon sužinojo iš Lietuvos atstovą, kad tas yra netiesa, ką "išgamos" tautininkai sufabrikavo ant B. Mastausko ir jis turįs nuo p. M. Yčo dokumentus, kuris jam suteikė. Čia perskaitė tuos "dokumentus" ir pasirodo, kad Mastauskas ir kiti klerikalų atstovai nieko daugiau nenuveikė, kaip tik supažindino Lietuvos atstovus su korespondentais ir su tulais Amerikos atstovais. Perskaitęs tuos dokumentus grausmingai sušuko, kad visi tie išgamos turės stoti prieš augščiausį Lietuvos teismą, o Mastauskas bus aukščiausias Lietuvos teisėjas, nes esą jį A. Smetona užkviė užimti tą vietą, kaip gambiaus lietuvių tarpe advokatą. Lukaut, jus šliuptarniai! Taip tai "krikščionų-demokratų" lyderis platina "krikščionybę".

Kalba pats Mastauskas. Savo trumpoj kalboj nieko naujo nepasakė, tik papildė pirmesnio vaikezo kalbą, kuris pamiršo pasakyti, kad Mastauskas tokis veikėjas, kad gavo daugiau algos, negu Valdemaras arba Yčas. Pasakė, kad jis visur galėsias prieiti ir visiems Paryžiaus duris atidarė...

B. Mastowsky nepaaiškino, del ko jis vadinosi Jonu Morkunu, del ko plėšė daug pinigų nuo Olševskio kompanijos ir delko Lietuvos taikos delegacija nė Česnulis, nė Mastausko neįsileido į savo posėdžius.

Klausimų duota apie penketas. Štai: "Ar tiesa, kad vyskupas Karevičius mokino poterių vokišką princa, kad padaryti Lietuvos karalium?" Vieton atsakymo, pasigirdo bausis nepraustaburnio Česnulio pludimas tos ypatos, kuri padavė tą klausimą. Išvadino durnium ir siuntė į bepročių namus, (kuriuose ištiesų reikėtų rast vietą klerikalų diplomatams) ir vieton paaiškino pasakė, kad ir tie, kurie šmeižė vyskupą Kariavičių irgi turės stoti prieš teismą. Na ar galų gale sako, "kur tamsta matei? Parodyk kopiją to laikraščio". Mes gerai žinome ir pamename kaip brostvininkų organas didžiavosi, kad "Lietuvos karalium moka ėve musų".

Taip ant visų klausimų buvo atsakyta. Paskutinis klausimas buvo kaslink "Chicagos Seimo". Visi manė, kad nors šitą mandagiai atsakys, bet vieton atsakymo irgi pradėjo kolioti net ir katalikus.

Rimti žmonės pasijuokė iš klerikaliskai - jezuitiskų plepalų kalbai: "Visgi, broli, įdomu, kada Česnulis bus nugabentas į tą namą, į kurį jis kitus siuntė. Mastauskas gyvėsi, kad moka atidaryti Paryžiaus duris, tat butų neprošali, kad jis atidarytų savo ko

legai Česnuliui, beprotnamio duris, į kurį Česnulis sakosi turįs privilegijas suteikti kandidatų". Merkys.

LOWELL, MASS.

Kunigai Niekina Lietuvius.

Lenkų kun. Ogonowsky bažnyčioje iškeikė lietuvius ir gaspadinėms liepė "išrukyt lietuvius iš burdo". Fanatikūs taip ir darė. O lietuviškas kun. Kučas geg. 25 d. šventinimui vargonų pasikvietė talkon tą patį Ogonowskį ir bendrai "veikė" po senovėl. Tai matote gerb. "Sandaros" skaitytojai, kaip kunigam "rupi" tautos reikalai. Pas juos biznis buvo ir yra pirmoje vietoje. Žmonės, jau laikas praregėti! K. K.

LAWRENCE, MASS.

Rengiama Iškilmingas Piknikas.

Lawrence lietuvių rengta didelis iškilmes — piknikas liepos 4 d. Tautiškame Parke, nuosavybė L. T. K. B. Piknikas trės tris dienas, nuo 4 iki 6 d. Liepos. Svečių į pikniką suvažiuos iš įvairių kolonijų. Bus bendra visų Lawrence lietuvių paroda po vadovyste L. T. K. B. Piknikas bus skanių valgių, dainų ir lietuviškų šokių. Kas nori gerai praleisti laiką — ateikite į svietainės įkurtuvės, kuri statėjams apsiėjo apie \$4000.00. Atminkite, broliai, kad išsistatę kempę, mes statysime lietuvišką salę ir steigsime mokyklą Lawrence lietuvių vaikams. Taigi visi į L. T. K. B. pikniką. Verpėjas.

MONTELLO, MASS.

Įkurtuvės Progress Shoe Mfg. Co. Liepos 6.

Jau bus suvirš 5 mėnesiai laiko, kaip Montellos, Brocktono ir aplinkinės lietuvių ir L. A. B. vė pradėjo steigti pirmą lietuvišką avalų išdirbystę Amerikoje, o gal pirmą ir pasaulyje. Neatsižūrint, kad reikėjo sukelti virš \$35,000 pirm pradėjime darbo t. y. užsakymo mašinų ir t. t. vienok progresiečiai atliko milžinišką darbą.

Daug reikėjo sutikti kliučių. Kyla draugai į pagelbą o priešai atengias trukdyti darbą. Vieni viešai skleidė, buk čion auga buržuazija ir reikia slopinti tokį darbą, kiti vėl stengėsi duoti įvairiausius išvedimus. Vienok susipratus visuomenė rėmė šį užmanymą. Dėjo pinigus, davė patarimus ir dėjo visas savo pastangas. Lietuvos Atstatymo B. vė varė puikią agitaciją. Jos steigėjas dirbo išsijuosęs. Valdybos nariai praleido daug darbo ir padėjo daug pastangų, ir patys šerinkinkai, aciu jiems, davė daug energijos jų pasišventimui. Butų daug ko rašyti, bet tas tilps Progress Shoe Mfg. Co. "Steigimosi Istorijoje", kuri bus skaitoma įkurtuvių dienoje lietuvių Tautiškam Name, Montello, Mass.

Liepos 6 d. 10 val. ryte bus visų Progress Shoe Mfg. Co. šerinkininkų suvažiavimas. Tenai bus, gal jau paskutiniu kart, primami nauji šerinkinkai, perskaitoma istorija P. S. M. Co. steigimo ir nurodymas musų plėnų del ateities. Tenai bus duota atsakaita. Visi tie, kurie yra šerinkinkais ir kurie dar ateis užrašyti turės pilną teisę dalyvauti. Po pietų vedėjas P. S. M. Co. perves visus per dirbtuvę, išaiškins įvairius procesus pagaminime avalų ir priims pavienius ir krautuvininkų užsakus del avalų. Čion bus daug avalų ant parodos, kurie yra dirbti lietuvių rankomis ir po lietuvių priežiūra. Vėtai po pietų ir vakare bus pasilinksminama. Butų patartina, kad kuodaugiausia atsilankytų. Valdyba mano, kad kiekvienas šerinkinkas, jo draugai, pažystami ir tie, kurie yra užsiinteresavę pributų ant jų inkurtuvių.

Liet. Progress Shoe Mfg. Co.

Rupinkimės Lietuvos Atstatymu

Jau gerokas laikas prabėgo, kaip palioviau veikęs ant lietuviškos dirvos. Tam buvo daug priežasčių. Didžiausia kliūtis tai ilgas Lawrence streikas. Per tą laiką, pasidėkavojant mūsų miesto pseudo - demokratiškai valdžiai ir dirbtuvių magnatų užsispyrimui, begalo nuvargtų mūsų žmones, o su jais nuvargt ir visi kiti Lawrence gyventojai.

Nuo pereito sausio mėnesio iki rašant šiuos žodžius pas mus nebuvo saukta jokio susirinkimo aptarimui Lietuvos reikalų, nes ir negalėjo būti. Visos pastangos buvo pašvęsta laimėjimui streiko. Visi kiti reikalai tapo atidėti į šalį. Ir nestebėtina, kad per tą laiką, ilgą 16 savaitių streiko, lietuviai didžiai suabagėjo materialiai. Streikui pasibaigus, atsikvėpus bent kiek žmonėms, pradėjome vėl iš naujo judėti. Turėjome eiti prie žmonių Lietuvos Atstatymo darbams gelbėti. Nupuolusi dvasia turi pakilti.

Papuolus tokin sukurin nieko negalima buvo veikti ant vietos, neigi svetur važinėti, nes visos pastangos buvo dedama streiką laimėti. Kaip streikininkų taip ir streiko vadovų kiekviena uncija įiegu, morališkų, fiziškų ir dvasiškų buvo pašvęsta streiko kovai; buvo plienijama žmonių dvasia, nors meta-kita reikty streikuoti, bet tik laimėti buvo pagerinimą. Tik tokis žmonių pasišventimas ir privedė streiką prie galo.

Gyvenimui pradėjus eiti į paprastas vėžes, atsigauti pradeda ir nuvargusi žmonių dvasia. Dabar pradėjome veikti ir Lietuvos Atstatymo reikalais.

Paskutiniu laiku tapus ingaliotu Lietuvos Atstatymo Bendrovės atstovu savo mieste ir apie linkėje, šiuomi atsišaukiu į apilinkiu miestų ir miestelių lietuvius, butent: Lowell, Haverhill, Fitchburg, Gardner, Andol, Mass.; Manchester, Nashua, Concord, N. H. ir kitų surengti viešus susirinkimus Lietuvos Atstatymo Bendrovės reikale.

Laikas yra svarbus ir darbas neatidėliotinas. Kiekviena šalis ir šalėlė atgimus po kare, dirba pagal savo geriausių gabumų ir išrokavimų, savo šalių atstatymui. Patys turime stoti darban, savo ir sau darbą dirbti. Kokia forma valdžios mūsų šalyje paliks, kokia partija ims viršų pamatysime. Žinoma, kokia partija teiks geriausias įstatymus mūsų šaliai, ta gaus viršų. Mes turime suprasti tik tą, kad darbas pašvęstas kiekvieno lietuviu ir lietuviškos visvien bus Lietuvos Atstatymo naudai. Tas tik mus turi apeiti, o ne kas kitas.

Mums reikia mokytis pirkybos, nes nemokėdami pirkybos esti, nežiurint kaip Lietuva nepaliks laisva, kokią lygybę žmonių neinvėsime mūsų šalyje, nemokėdami šalies reikalų vest, viskas pavirs į griuvėsius. Ekonوميškai nemokėdami gyventi viena politika mus nepapenės. Reikia atminti, jog mes tankiai matome pajieškojimus, ypač į Lietuvos kooperacijų krautuves vedėjų, kas parodo kiek mės jų turime.

rime. Ir tai pajieškoma prie paprasčiausio "biznio", o ką jau kalbėti apie busimas vidurines ir augstas įstaigas.

Lietuvoj atisdarys mums naujo gyvenimo pirklystės dury. Lietuvoj pirkyba kokia buvo — rasdavos sveltumų rankose. Dabar po karės, kada Lietuvos Neprigulmybė neišvengtinai ateina, užduotim mūsų turi but paimti visą Lietuvos pirkybę į savo rankas. Pati Neprigulmybė neduos mums duonos, ją turime mokėti kaip padaryti. Kitaip, kiti kepsis sau skanias pyragus, mums pamesdami nuotrupas.

Jeigu norime ateityje skaitytis žinomais žmonėmis tarpe pasaulio genčių, turėti pasižymėjimą ir intekmę žmonijoje, turime sutverti didelę ir galingą mūsų šalies pirkybę. Turime insteigti gerus ukio įrankius, gelžkelius, dirbtuves, magazinus, mokyklas, laivus etc. Tie visi didi daigtai iš aukštybių dangaus patys nenupuols, iš žemės neišdigs. Tą viską reikia patiems suverti, subudavoti, suorganizuoti, pastatyti. O tam reikia tukstančių išmokytų ir išlavintų tuos darbus atlikti žmonių; juo labiau, tuos tveriamus darbus invykdyti reikia milijonų dolerių kapitalo. Kas tuos milijonus sudės atbudavoti Lietuviai, ar svetimaučiai? Spėkime lietuviai amerikiečiai, po rusų gspadoriavimui, kas bus mūsų gspadorius "next"?

Rengdami Lietuvos Atstatymo Bendrovės reikale susirinkimus, prašau visų veikėjų Lietuvos atstatymui kreipties sekantiu antrašu: **Z. Jankauskas, 70 Lawrence st. Lawrence, Mass.**

DEPORTUOJA VOKIEČIUS.

Iš Philadelphiajos pranešama, kad Charston, S. C. laikyti 1000 vokiečių, įtarti priešvaldiškame veikime, šiomis dienomis bus išvežti iš Amerikos.

Bessarabijoje bolševikiška armija pradėjo atakuot Rumunijos armiją ir, sakoma, Bessarabija apsiskelbė sovietų respublika.

SIBIRE BOLŠEVIKAI KYLA.

Iš Vladivostoko pranešama, kad bolševikų kariuomenė užpuldinėja traukinius. Bolševikai numetė nuo rėlių 12 traukinių su Japonijos kareiviais. Ties Chabarovsku 100 japonų užmušta.

Nuo visokių skausmu raumenyse
Pain-Expeller
yra pagelbingiausias.
Žiūrėkite, kad butu su INKARO ženklu!
Galima gaut visose aptiekose už 35c ir 65c arba išsiųsdint nuo
F. AD. RICHTER & CO.,
326-330 Broadway, New York

MAUDE. "At, kaip man neži galva! Išbandžiu vinolius mažuojimus, trūkumus, mažuojimus — ir visai tas šiekto nepagylybėju nuo tu įkvėpiti plėkškan... Man gėda net darosi!"
MARE. "Na, tai kam tu best be-reikalmingi? Žiūrėk, kokie mano plaukai gražūs, švelniai ir žvilni. O tai todėl, kad aš vartoju RUFFLES!"
Kas tai yra RUFFLES? Ar tai gyduolė? Ne!! Ar kvėpiantis vanduo? Ne!! RUFFLES yra tai paprasčiausias plaukų ir odos sustiprintojis, kuris prigelbi gamtai suteikti žmogui priklausanti grožį. O kas gal but gražesnio už ilgus, blizgančius, švelnius plaukus? Kas gal but smagesnio už čystą neniežinčią galvos odą?
RUFFLES
panaikina pleiskaną! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos trynimo: dviejų ar trijų dienų bėgyje RUFFLES pradės mažinti pleiskaną, o savaitės laike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik retkarčiais suvilgant galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų.
Nusipirkite šįnakt RUFFLES bonkute aptiekoje. Kaštuos tik 65c, bet jūs sakysite, kad jos vertos daug daugiau. Paaiškinimai pridėti prie kiekvienos bonkutės. Jei ūgausite jų aptiekoje, tai atsiųskite mums 75c. pašto markėmis, ar money order šioiu adresu:
F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

"Amerikos Lietuvis"

Išleido puikią knygą — Istorijos kariaujančių šalių — Istoriją Vokietijos, Austrijos, Vengrijos, Francijos, Anglijos, Italijos, Turkijos, Rumunijos, Bulgarijos, Serbijos, Juodkalnijos, Grekijos, Belgijos, nuo seniausių gadynių iki šiai karei, su daugeliu tų šalių paveikslų. 193 puslapiai, dubeltavas didumas, gražiai apdaryta su auksinėmis raidėmis knygos antgalvis atspausas. Naudinga kiekvienam paskaityti, kas tik trokšta šią pasaulį daugiau pažinti. Parsiduoda tik už 2 dol. Išsirašyk dabar! Nepamiršk ir Amerikos Lietuvis, nedėlinio, bepartyviško laikraščio, pilno gerų žinių ir moksliskų straipsnelių. Rašyk taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Išgelbes tik Farmos

NUO bedarbės, brangaus pragyvenimo, nuo nesveiko, dušnaus oro ir visokių pavojingų sužeidimų dirbtuvėse užtikrina Jums ateitį ir laimingą gyvenimą tik farmos.

Skubinkitės pirkti farmas, nes didžiausias žemių reikalavimas, kokio dar niekad Amerikoje nebuvo. Kaip tik tapo paskutinis šuvis Francuzijoje iššautas, tai Amerikoje atsidarė laikai, kad visa geresnė žemė bus tuojaus išparduota. Dabar pasidarė tokis trukumas produktų, kad jau kainos yra mokamos dvigubos ir net trigubos už visokius produktus.

Lietuviai, važiuokite į Lietuviską Koloniją, išsirinkite sau geras farmas, pakol dar galite gauti pigiai. Pirkite tiesiog nuo žemės savininkų iš Lietuvos Bendrovės (Korporacijos) Liberty Land and Investment Co. Prie minėtos bendrovės priguli apie tukstantis lietuvių. Bendrovės užduotis yra pagelbėti lietuviams įgyti geras farmas, pigiai, su mažu įmokėjimu, ir duoti visas pagalbas pradedant gyvent ant farmų. Bendrovės žemė yra labai panaši į Lietuvos žemę, ant kurios auga visoki produktai, kaip tai: bulvės, žirniai, kviečiai, rugiai, miežiai, avižos, dobilai ir visokios daržovės. Žemė yra labai gera ir lengvai dirbama, taipgi randasi prie visokių parankumų farmeriams. Prie gerų kelių (vieškelių) geležinkelių, rtyto mokyklų, krautuvių, prie gražių ežerų, prie pat miestelio, kuriame jau keli lietuviai bizieriai atidarė biznius, o trumpame laike atsidarys dar daugiau biznių, ir bus visas miestelis lietuvių vadtijoje, kur galėsite gyventi kaip Lietuvoje, visur lietuviškai susikalbėsite. Iš lietuvių korporacijų šymet jau daug lietuvių pirkto sau farmas, o dabar žada važiuoti pirkti sau farmas ir namus miestelyje ir apsigyventi tarpe savųjų.

Klauskite pilnesnių paaiškinimų, prisijusdami savo vardą ir adresą, o mes prisiussime jums knygele su aprašymais ir paveikslais apie lietuvišką koloniją. Adresuokite tiesat į bendrovės ofisą:
LIBERTY LAND and INVESTMENT CO. S.,
3301 South Halsted Street, Chicago, Ill.

SERGANTI ŽMONES

Jeigu jums nepasisekė išsigydyti nuo savo ligos, ir jūs jau beveik nustojote viltį kada nors išsigydyti, ateikite ant examino dykai ir gaukit mano patarimą. Aš esu praktikavęs medicinoje ir gydyme 25 metus gydymas nuo Kroniškų, Nervų ir visokių ligų. Jums mano praktikavimas gali pagelbėti, nes aš pats ypatingai išezaminuoju jus kiekvieną sykį ateinant pas mane.

Jeigu sergate Kronišką, Nervų, Kraujo, Skuros, Skilvio, arba kokia kita liga, pasitarkit su manim ir gaukit mano patarimą dykai.

JIEŠKOK PAGELBOS KUR GALIMA JĄ RASTI.
Per daugel metų praktikuojant gydyme Nervų, kroniškų, ir įvairių ligų, patyriau, kad naujas elektros - medicinos gydymas pagelbsti kur kiti būdai nieko negelbsti ir tuomi išvengiama skausmus ir pavojus operacijų.
Atmink — Atidėiojimai, neapsižiurėjimai ir netikęs gydymas yra pavojingi. Ateik pas mane jei tu reikalauji pagelbos gerai prityrusto ir pilnai prisirengusio gydytojaus.

DR. MORONEY
673 Washington St., Arti Boylston st., pirmos duryš nuo Gayety Teatro, Boston, Mass.
Ofiso valandos: Nedėldieniais: 9 rtyte iki 8 vakare. 10 rtyte iki 2 po piet.

Žinomas per 25 metus ir Valdžios priziuojamas
Henry J. Schnitzer State Bank
Pavelijant Suvienytų Valstijų Valdžiai kaip pirma taip ir dabar

SIUNČIA PINIGUS Į LIETUVĄ

ir gvarantuoja
Norinčius gauti prekes pinigų ir kitų žinių meldžiame kreiptis pas:
Henry J. Schnitzer State Bank
141 Washington Street, New York, N. Y.

Kankles

Sisuk vieną dolerį prenumeratos "Kanklėms", po vardu: "Kanklės — Trett Metal" ir jas pilnai gausi Liepos mėnesyje.
"Kanklės" už 1917 m. \$1.50
"Kanklės" už 1918 m. \$1.50
"Girių Karalius" opr. \$3.00,

bet iki 1 d. birželio papiginta kaina — \$1.50 už knygą.

Rašyk:

Mikas Petrauskas,
769 Broadway,
So. Boston, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chronišką ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 rtyto iki 8 vakare.

321 Hanover st., Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakariene suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.
J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išezaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

"Akių Specijalistas."
399a Broadway, Tarpe E ir F gatvių. South Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkišką DANTŲ DAKTARAS
Užtaisau pasigedinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuojau. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formates pasilieka kaip buvo ir bus posenovė 8-ųjų puslapių, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniam skaitymui ir supratimui mūsų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta.
Kaina metams — \$2. Pusei — \$1. Pažiūrėjimui num. dovanai.
"DIRVA"
2004 St. Clair av. Cleveland, O.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAŽUSI! Ją išdirba Mentholath Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėvutės 50 c. ir \$1. Pinigus gali siųsti ir stampomis.
J. RIMKUS
P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausio "block" sistemės kirpimo. Šitai pasijuti drabužiai geriausiai tinka košnam žmogui. Žemos kainos — darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors, K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.
Užlaikau geriausias barberius, pridaboju švargą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.
Turiu švarti pirmos klasės pirktį ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Teljingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolų gali gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Galit reikalaut perlaikškus, o aš prisijusi per express.
K. ŠIDLAKUSAS
Aptiekariis ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3905 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandas:
Nuo 9 rtyto iki 5 po pietu
Vakarais, Ketvergo nuo 6 iki 9 P. M.
Nedėliomis iki 4 po pietu.

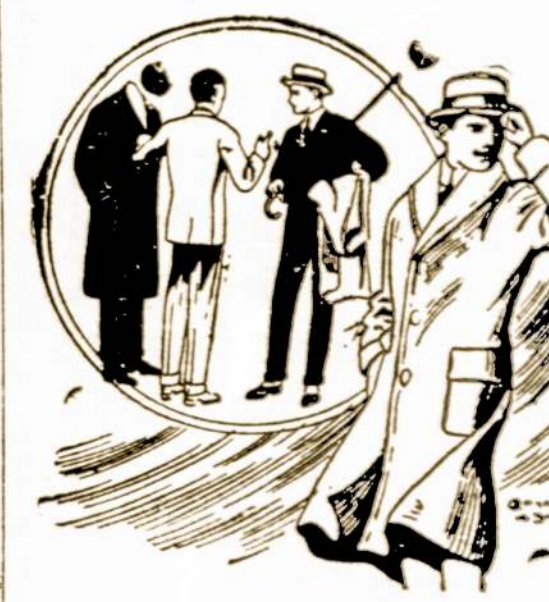
Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliuskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

VIENINTELIS LAWRENCE

Kriaučius

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužius vyrams ir moterims iš gerų audeklų ir pigesne kaina negu kitur. Taigi reikale užėikite ir persitirkinkite o visumet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antrašu:

P. VALIULIS,
42 1/2 Haverhill st.
Lawrence, Mass.

Vietos žinios.

Rezoliucija už pilną Lietuvos nepri gulmybę tapo išnešta Massachusetts valstijos Legislaturoje birž. 23, 1919. Viešos prakalbos šiam reikalui minėtoje dienoje atsituvo Bostone, State House. Dalyvavo Amerikos valdininkai ir virš 600 žmonių iš Bostono ir aplinkinių miestelių, daugiausia lietuvių. Mitinge pirmininkavo adv. F. J. Bagočius, o kalbėjo inž. P. J. Žuris, ALTS. 7 kp. pirmininkas stud. A. Dembinas, bankierius J. Kavaliauskas, kun. Jakaitis, kun. Urbanavičius, Roman ir kiti. Taipgi kalbėjo Legislatūros narys Stone, kuris rezoliuciją už Lietuvos laisvę įnešė. Ponas Stone paeina iš Lietuvos sostinės Vilniaus. Rezoliucija už Lietuvos nepri gulmybę tapo vienbalsiai priimta. Išvertus lietuvių kalbon ji skamba:

Kadangi ateities laisvės gausybė ir pasaulinė taika remiasi ant teisybės ir lygybės europinės karės problemų išrišimo, kur kiekvienai tautai, nežiurint kaip maža ji būtų, turi but užtikrinta laisvė jai pačiai spręst apie savo likimą;

Kadangi Suv. Am. Valstijų valdžia pripažinta kaipo karšta rėmėja mažųjų tautų teisių, ir

Kadangi Lietuvos gyventojai per savo pasišventimą ir savanori dalyvavimą didžioje karėje darodė, jogei jie pilnai užsitarnavę laukiamos laimės, t. y. laisvės, del to lai buna

Nutarta, kad generalis Massachusetts teismas išsireiškė už pilną laisvę ir nepri gulmybę pavergtų Lietuvos žmonių, ir reikalaujame, kad taikos konferencija užtikrintų ant visuomet pilną laisvę ir nepri gulmybę Lietuvos žmonėms; ir toliau tegul buna

Nutarta, kad šios rezoliucijos kopijos per Massachusetts valstijos sekretorių turi but išsiuntinėtoms Suv. Valstijų prezidentui taikos konferencijoje ir senatoriams kongrese iš šios valstijos.

Koncertas Lietuvių Muzikos Konservatorijos Mokinų, po vadovyste komp. Miko Petrausko, atsituvo Lietuvių Salėje birž. 20, 1919. Programa susidėjo apie iš 25 numerių. Pasirodo, kad didokas skaičius jaunimo jau gerokai yra prasilavinę dailės srityje ir savo pasirodymu scenoje patraukia publikos domą.

Šio koncerto vainiką užsipelnė Antanas Liutkevičius. Specialiai atgabentas Steinway grand pianas žavėjo publiką, kuomet jaunas pianistas A. Liutkevičius skambino Chopino Etude No. 12, op. 10 ir kitus Beethoveno, Mendelsono ir kitų komp. veikalus.

Paulina Šarkaitė sudainavo "Sempre libero", Ver-

di, iš "La Traviata". Ši dainininkė užsitarnavo gausių aplo dishmentų, kaip visuomet.

Bronius Simonavičius sudainavo "Meškos Arija" iš opr. "Girių Karaliaus" kompoz. M. Petrausko, o ponias Katrė Simonavičienė arietą iš opr. "Romeo ir Julia", "Je veux vivre", komp. Gounod. Simonavičiai taipgi visiems žinomi, kaipo geri dainininkai.

Bogušas Rimkus sudainavo "Laivynė", Gounod.

Jokubas Varaitis gerai sudainavo "Ačiu", M. Petrausko.

Aldona Norkuniūtė, 9 metų amžiaus, smuika pagriežė "Noriu Miego" M. Petrausko.

Gerai sudainavo Krisius Zemaitis "Piemenėlių", M. Petrausko. Jis turi malonų tenorą ir su laiku bus geras iš jo dainininkas.

Apart to buvo šie pusėtinai geri numeriai:

Strumskis A., "Mažas Piemenėlis", M. Petrausko; Veršiackas Juoz. "Tykiaji Nemunėlis teka", M. Petrausko; Bratienaitė Anielia, "Margarieta Mazurka", Bachman; Simtautas Juoz., "Vai kad aš išjogau", M. Petrausko; Puta Stasys, "Naujoji Gadynė", M. Petrausko; Markelis Povilas, "Medėjai", C. M. Weber; Langiūtė Minola, "Birutės Arija", M. Petrauskas; Kucharzewska Janina, Sonotina op. 20, N. 1, Dussek; Ruta Petras, "Dainius", M. Petrausko; Pieteraitis Andrius, "Valcas" Arditė - Petrauskas; Cvirka Pranas, Valentino Kavatina iš opr. "Faustas" Gounod; Kukis Adolfina, "Suktinis", M. Petrausko; Kucharzewska Janina, "Anitros Šokis", Grieg; Kukis A. ir Pieteraitis A., Duetas "Daina be žodžių", M. Petrausko; Kukis A., Pieteraitis A., Markelis P., Račkauskas V., "Zilvitis" iš "Kaminakrečio". Publikos buvo apie 200.

Svarbus Am. L. T. S. 7-tos kuopos susirinkimas atsitub birželio 27, 7:30 v. vakare. Bus išduotas raportas iš Chicagos Lietuvių Seimo ir prie to yra daug kitų svarbių reikalų. Visi nariai privalo atsilankyti.

A. Dembinas, pirm. Jaunimo Ratelio susirinkimas atsitub liepos 1, 7:30 v. v. Lietuvių Svetainėj. Malonėkite visi nariai atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti.

A. Rasimavičius, sekr.

Leidžiama Eilių Knyga. (Atsišaukimas).

Birž 22, 1919, "Sandaros" ofise atsituvo kelių dailės mylėtojų pasikalbėjimas, kuriame tapo suorganizuota Dailės, Literatūros Dr. ja. išleidimui žinomo Am. liet. poeto, Antano J. Jokubaičio eilių rinkinio "Svetimaj Padangėj". Tilps apie 160 eilių ir dainų su autoriaus ir dailės paveikslais. Į komitetą įėjo šios ypatos: Pirm. A. J. Jokubaitis, pirm. pagelb. J.

Acus, sekr. Leonas J. Stasiulis, izd. J. P. Tuinila, kasos globėjai: Kastantas Sirbikas, J. J. Sadauskas iš Lowell, Mass., B. Juodris iš Montello, Mass.

Nutarta kad stovintis komitetas padarytų kontraktą su "Sandaros" spaustuve. Taipgi nutarta, kad rėmėjų to darbo, kurie duos nemažiau kaip 10 dol., kad but vardas patalpintas knygoje, o už įdėtą sumą gaus knygu už pusę kaino, t. y. vieton \$1.00 už 50 c.

Rėmėjai ir prisidedantieji iš tolimesnių kolonijų, meldžiami siųsti pinigus per sekretorių **L. J. Stasiulį**, 366 Broadway, S. Boston, Mass., izd. **J. P. Tuinilai**. Jau prisidėjo šios ypatos: M. Kristolaitis 100 dol., A. J. Jokubaitis 50 dolerių, M. Čiunytė 50 dol., J. P. Tuinila 25 dol., Juozas J. Sadauskas 15 dol., J. Paradne 15 dol. Po 10 dolerių: J. Palionis, S. Geniotis, K. Sirbikas, B. Juodris, Z. Dzedulionis. Po 5 dol.: St. Vaitkienė, K. Jonaitis, K. Vileišis, L. J. Stasiulis, K. Bušas, P. J. Visockis, A. Bušas, U. Jokubaitė — po 1 dol.

Knygos išleidimas lėšuos apie 1000 dolerių, todėl brangūs dailės mylėtojai ir apsvietos platintojai, remkite šį prakilnų darbą, siųskite kiek kas išgalite, už tai gausite atlyginimą knygomis.

L. J. Stasiulis, sekr.

Extra!

Atminkite, kad prieš Fourth of July tą vakarą, t. y. Liepos-July 3, 8 v. v. So. Bostono Lietuvių Salėje bus grandioziškas L. O. ir S. F. koncertas. Apart paskelbtų artistų jame ant extra dalyvaus tik-ką sugrįžęs iš Francijos, žinomas Amerikos lietuvių poetas **Merkynės Vaidyla** (Rokas Židžiuonas), kuris Francijoje virš metų laiko putė svarbiausį simfoniską instrumentą saksofoną. Merkynės Vaidyla jau seniai studijuoja pučiamus instrumentus (jis jau 1914 m. lankė L. Muz. Konservatoriją), dabargi kariuomenėj įgijo daug daugiau praktikos. Jis tik ką sugrįžo į New Yorką ir šio koncerto rengėjai jį užkvietė dalyvauti programoje su saksofonu.

Kas nori išgirst šį iškilmingą koncertą, pasirupinkite tikietais išanksto, kuriuos galima gauti šiose vietose:

"Sandaroje", "Keleivyje", Šidlausko aptiekoje, Ivaškevičiaus ir Kupsčio ofisuose, Jurgeliuno ir Tuinilos Krautuvėse, J. Kavaliausko bankoje, Bartkevičiaus krautuvėje Cambridge, Jurėnų krautuvėje Norwoode, pas F. J. Žurį Montelloje, pas J. Sekį Lawrence. "Amerikos Lietuvyje" Worcesterystėje ir pas vietinius veikėjus dailės srityje.

L. O. ir S. F. Komitetas.

P. S. Jeigu pas kuriuos tikietais pardavėjus dar užsiliuko neparduoti tikietais, malonėkite juos sugražinti rengėjams iki liepos (July) 1 d., 1919 m.

DUOK SAVO PINIGAMS PROGĄ DIREKT.

Netik, kad tavo pinigai turi teisę prie progos dirbti, bet turi teisę prie geros progos.

Pasiūnčiant juos mirtin siubuojančioj biržoj ant "margin" rokundu arba įdedant į aliejaus šulinius, kurie niekuomet neišduos aliejaus, arba į kasyklas, kurios niekuomet nemokės dividendų, nėra teisinga Jusų pinigams.

New England Piano and Phonograph Co. dabar siulo \$50.000 vertės savo šerų po \$10. už šerą. Šis pasiūlymas yra be tarpininkystės agentų ir yra proga pasipirkti šerus tvirtos Massachusetts korporacijos. Šiuos šerus užtikrina 8% pirmų uždabirų ir sulig visų nurodymų uždabirai piano industrijoje turi mokėti 25 iki 30 procentą artimoj ateityje. Šioji bendrovė atidarys Bostone krautuvę po numeriu 405 Boylston st., kur dabar yra taisoma ir kuomet užbaigta bus viena gražiausių krautuvių šioj vastijoje. Bendrovės svarbiausias išdirbimas yra "New England Piano" ir neturi sau lygaus muzikališko instrumento toje dirvoje, kas patvirtinama gvarancija, arba bendrovės žodžiuose "yra gvarantuotas amžiu".

Viršininkai bendrovės yra patyrę piano dirbime, taipgi ir direktoriai. Prie šios bendrovės priklauso Vincas Jankauskas, gerai žinomas tarpe lietuvių ir neseniai buvęs su Hallet ir Davis Piano Co. 1916 ir 1917 metuose ir suteikė jam ta Bendrovė aukštinį laikrodėlį už jo stebėtiną gabumą pardavinėjime per tą laiką. Ponas Jankauskas buvęs su Chickering Piano Co. ir jo priežiuroj buvo išlaukinis pardavimo skyrius. Pastarąją vietą jis paliko kad prisidėjus kaipo direktorius prie New England Piano and Phonograph Co. Kiti viršininkai ir direktoriai yra vyrai žinomi tarpe pianų išdirbėjų kaipo gabus dori ir teisingi ir kiekvienas doleris pinigų įdėtų šioje bendrovėje — tavo arba kitų — bus sunaudota teisingai ir uždirbs didelius dividendus tau.

Jeigu neišgalai įdėti dideles sumas į šią bendrovę, tad tvirtai raginam savus skaitytojus pirkti kelius šerus, nes sulig korporacijos plėnų bendrovė priims nuo \$10. iki \$1000. Jeigu norėtum užėiti į šios bendrovės ofisus 43 Tremont st., galėtum daėti prte vlsq informacijų kas link finansų ir ateities šio biznio arba bendrovė prisiųs šias informacijas krasa ant paklausimo. (Apgr.)

SANDARIEČIAI RENGIA DIDELĮ PIKNIKĄ.

ALTS. 15 kp. Bridgeport, Conn. rengia didelį pikniką ant Liepo-July 4 d., 1919 m.

Programas:

1. Grajis lietuvių muzikos orchestra įvairius šokius.
2. "Spindulio" choras po vadovyste g. Šiaučiuono dainuos įvairių dainelių.
3. Lenktinės dviejų sutukusių vyrų.
4. Lenktinės dviejų merginų.
5. Virvę trauks tautiečiai iš New Haven ir Waterbury. Piknikas prasidės 10 val. ryte ir tęsis iki vėlibam vakarui. Bus skanių gėrimų ir užkandžių. Vietos ir aplinkinius lietuvius užprašome atsilankyti.

Pikniko vieta FOREST PARK. Karą reikia imti North Main st. ir išlipti ties Tesiny ave. Arba galima tiesiai automobiliais nuvažiuoti.

Visus užprašo ALTS. 15 kuopos **Komitetas.**

Liberty Bondsus priima už pilnus \$50 dolerių.

L. A. B-vės atstovas, **P. Bartkevičia,** 877 Cambridge st., E. Cambridge, Mass.

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas Jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantią, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą,

nes tai vienintelis tos rūšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokesčių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užtikrojam nušimtį iki ratos.

J. P. Tuinila

822 Washington St., Boston, Mass

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nušilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigus ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyska.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

LIETUVIAI! PRADŽIUKITE!

Pinigus ir Laiškus Lietuvon

Jau siunčiame į šias vietas:

KAUNAN, VILNIUN, SUVALKUOSNA, MARIJAMPOLEN, VILKAVIŠKIN, GARDINAN, VILKMERGEN, PANEVEŽIN, ŠIAULIUOSNA, TELSUIOSNA ir RASEINIUSNA.

Indėkite laiškams "Money Order" arba pinigus ir prisiųskite mums su paaiškinimais kam ir kokiam tikslui siunčiami, o mes patarnausime.

T O D E L

DABARTĖS BURKITE SAVO KAPITALĄ SAVON BANKON; PIRKITE ŠERUS, DĖKITE DEPOZITUS!

TĖVYNĖ REIKALAUŠ IŠ MUMIS TUOJ PAGALBOS! AR MES PRISIRENGĖ?

CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS

(Angliškai: Joseph Kowal and Co.)

32-34 CROSS STREET, BOSTON, MASS.

Šeimyniškos Gyduoles.

APSAUGOJIMUI SAVO SVEIKATOS VISUOMET TURĖKIT PAS SAVE GATAVAI JATUL'S CAPSULAX, Vidurių Gyduoles. Kaina 50 Centų.

Aš išdirbu taip vadinamas mano išdirbtės Jatul's Capsulax, kurios yra pasekmingiausiomis gyduolėmis Prašalinimui Vidurių Karščio ir Gydymui Skilvio Sūpnumą. Labai patartina jas naudoti nuo Dispesijos, Vidurių Nevirškinimo arba Užkietėjimo. Vienas pokelis kainuoja tik 50 centų. Žemiaus paduotu antrašu man prisiųskite pinigus ir aš jums prisiųsiu šias gyduoles.

JATUL'S CAPUDACHE CAPSULES, Gyduolės nuo Galvos Skaudėjimo, Persalimo, Gripo ir Influenzoz. Kaina 50 Centų. Nei vienos gyduolės taip pasekmingai negydo, kaip kad šios. Jos gydo šias ligas: Galvos Skaudėjimą, Persišaldimą, Gripą ir Influenzą.

Laiškus ir pinigus išdirbėjui reikia adresuoti: P. A. JATUL--Aptiekorius, P. O. Box 2128, Boston, Mass.

Visi garsinkites "Sandaroje"